

Porin kaupungin arviointikertomus

2016

Sisällysluettelo

1 TARKASTUSLAUTAKUNTA.....	5
2 TARKASTUSTOIMINTA.....	7
2.1 Vuoden 2015 arviointikertomuksen käsittely.....	7
2.2 Vuoden 2016 tarkastustoiminta	7
3 TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMINEN	9
3.1 Valtuuston asettamat tavoitteet ja niiden toteutumisen raportointi	9
3.2 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen	10
3.3 Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen.....	16
4 KAUPUNKIKONSERNI.....	21
5 MUUT HAVAINNOT KAUPUNGIN HALLINNOSTA	25
5.1 Toiminnanohjauksen hyödyntäminen	25
5.2 Satakunnan pelastuslaitos.....	27
5.3 Satakunnan ammattikorkeakoulu	28
6 ESTEELLISYYDET.....	31
7 ALLEKIRJOITUKSET	33

Julkaisija: Porin kaupunki, tarkastuslautakunta
Kuvat: Kansikuva: Satakunnan ammattikorkeakoulun uusi kampus 2017.
Kuvaaja: Porin kaupunki, Merita Pajunen
Muiden kuvien kuvaajatiedot s. 34–35.
Ulkoasu: Vida Design Oy
Paino: Allone Print Oy

Hotelli Otava

1 TARKASTUSLAUTAKUNTA

Kuntalain mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on lisäksi arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää. Tarkastuslautakunta huolehtii kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta sekä valmistelee kunnanhallitukselle esityksen tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi. Uuden valtuuston aloittaessa kesällä 2017 tarkastuslautakunnan tehtäväksi tulee valvoa uuden kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisia pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista. Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Tilintarkastaja antaa valtuustolle erikseen tilintarkastuskertomuksen. Kuntalaki edellyttää, että tilintarkastaja raportoi tilintarkastuskertomuksen ohella myös tilikauden aikana, mikäli epäkohtia havaitaan.

Yksitoistajäseniseen tarkastuslautakuntaan ovat tilivuonna 2016 kuuluneet seuraavat jäsenet (suluissa varajäsenet):

Kalevi Träskelin, pj.	(Raimo Kaarros)
Antti Linnainmaa, vpj.	(Vuokko Kuosa)
Petri Aho	(Pertti Mäenpää)
Asko Apajasalo	(Olli Inberg)
Seija Gröhn	(Hellä Laaksonen)
Aila Linnanketo-Anttoora	(Reetta Uusitalo)
Pirjo Peltoniemi	(Sinikka Koivunen)
Eino Koivusaari	(Tapio Nummi)
Pirjo Rantaneva	(Mirja Harju)
Pentti Ruusunen	(Raimo Soukki)
Heli Rätty	(Liisa Vitikkala)

Gallen-Kallelankatu SuomiAreenan aikaan

2 TARKASTUSTOIMINTA

2.1 VUODEN 2015 ARVIOINTIKERTOMUKSEN KÄSITTELY

Kaupunginvaltuusto käsitteli kokouksessaan 20.6.2016 vuoden 2015 arviointikertomusta ja päätti tuolloin kehottaa kaupunginhallitusta ottamaan huomioon esille tuodut näkökohdat.

Kaupunginhallituksen toimeksiannon johdosta pyydettiin erikseen selvitykset/lausunnot niiltä tahoilta, joiden osalta tarkastuslautakunnan kertomuksessa oli esitetty kriittisiä arvioita toimintojen ja/tai taloudenhoidon osalta. Kaupunginhallitus merkitsi kokouksessaan 17.10.2016 saadut selvitykset ja lausunnot sekä niiden käsittelyt tiedoksi. Kaupunginvaltuusto merkitsi saadut selvitykset ja lausunnot tiedoksi kokouksessaan 24.10.2016.

2.2 VUODEN 2016 TARKASTUSTOIMINTA

Tilivuotta 2016 koskien tarkastuslautakunta on pitänyt kaikkiaan 13 kokousta ja tehnyt kolme tutustumiskäyntiä. Kesäkuulla vahvistettu tilivuoden työohjelma on koostunut päätöksentekoasiakirjoihin ja muuhun materiaaliin perustuvasta tutustumisesta hallintokuntien toimintoihin sekä kolmesta tutustumiskäynnistä. Lisäksi lautakunta on kokouksissaan kuullut asiantuntijoita ja hallintokuntien johtavia viranhaltijoita. Kaupunginjohtaja on ollut kuultavana tarkastuslautakunnan kokouksessa sekä viidessä kokouksessa kuultavana on ollut johtavia viranhaltijoita. Lisäksi kuultavana on ollut kaupunginhallituksen puheenjohtaja.

Tavoite on ollut, että valtuustokauden aikana käydään läpi koko hallinto- ja palvelutuotanto-organisaatio keskeisimmiltä osiltaan. Tilivuoden 2016 aikana arviointityön painopistealueina ovat olleet toiminnanohjaus, strategiatyöskentely, perusturvan talousohjaus sekä pelastustoimi. Tytär-yhteisöistä Satakunnan ammattikorkeakoulu

Oy:n toimitusjohtaja on esitellyt yhtiön toimintaa lautakunnalle. Tarkastustoimiston henkilökuntaan kuuluvat tarkastuspäällikkö ja tarkastajat ovat tehneet arviointikäyntejä ja -haastatteluja johtohenkilöiden ja asiantuntijoiden luona. Lisäksi on virkатыönä perehdytty päätöksentekoaineistoon ja arviointiteemoja koskevaan tutkimustietoon sekä meneillään oleviin kehittämishankkeisiin.

Kaupungin ja erikseen nimettyjen konserniyhteisöjen tilintarkastuksesta on huolehtinut KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy vastuunalaisena tilintarkastajana JHT, KHT Leif-Erik Forsberg. Tarkastajina ovat lisäksi toimineet JHT, KHT Päivi Rintala, JHT, HT Helena Järvenpää, Anni Vasama, Heini Juurinen, Jari Nurmi, Noora Valkama ja Mikko Laaksonen. Kaupungin tilintarkastaja on toiminut erikseen nimetyissä tytäryhteisöissä yhtenä tilintarkastajana. Pitkäaikaisena käytäntönä Porissa on jo ennen lainmuutosta ollut, että emolla ja tytäryhteisöillä on yhteinen tilintarkastaja. Mukaan otettavat tytäryhteisöt on päätetty kaupunginhallituksessa ennen kilpailutusta. Tarkastustoimisto on sopimusvalvonnassaan suorittanut jälkikäteiskontrollia, jolla on määrää taata sopimuksenmukaisuus ja vastuunalaisen tilintarkastajan riippumattomuus.

Tilintarkastaja on säännöllisesti raportoinut lautakunnalle työohjelmansa etenemisestä ja keskeisimmistä havainnoista. Lisäksi tilintarkastaja on tehnyt EU-tukien maksatushakemusten varmennuksia ja laatinut toimeksiannon ulkopuolisia lausuntoja.

Tarkastuslautakunnan hallinnollisista valmistelutehtävistä, lautakunnan arviointitehtävistä, tilintarkastuksen avustamisesta ja erilliselvituksista on huolehtinut tarkastustoimisto.

Sisäisen tarkastuksen tehtävistä on vastannut edelleen tarkastustoimisto tarkastussäännön mukaisesti. Sisäinen tarkastus on kaupunginjohtajan ja kaupunginhallituksen alainen toiminto. Työn ohjelmoinnista vastaa kaupunginjohtaja ja raportointi tapahtuu kaupunginjohtajalle sekä konsernijaoston jäsenille. Tarkastustoimistossa ovat vuonna 2016 työskennelleet tarkastuspäällikkö Hannu Liukonen (JHTT), tarkastaja Jari Jaakkola, tarkastaja Johanna Jokelainen, tarkastaja Kirsi Kangasharju (JHTT) ja toimistonhoitaja Tarja Suojala (1.5.2016 asti) sekä toimistonhoitaja Merita Pajunen (1.8.2016 alkaen).

SuomiAreena-tapahtumia Gallen-Kallielankadulla

3 TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMINEN

3.1 VALTUUSTON ASETTAMAT TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMISEN RAPORTOINTI

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (*suunnitelmakausi*). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Samalla kun valtuusto hyväksyy talousarvion, se hyväksyy myös taloussuunnitelman suunnitelmakaudeksi, joka lain mukaan on vähintään kolme vuotta. Kuntalain mukaan talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Kuntalain 113 §:n mukaan kunnan tilikausi on kalenterivuosi. Kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi. Tilintarkastajien tarkastettava tilinpäätös toukokuun loppuun mennessä. Kunnanhallituksen on saatettava tilinpäätös tilintarkastuksen jälkeen valtuuston käsiteltäväksi. Valtuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä. Konsernitiilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitiilinpäätökseen sisällytetään lisäksi konsernin rahoituslaskelma, jossa annetaan selvitys kuntakonsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana.

Toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja selaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä. Tarkastuslautakunnan yhtenä lakimääräisenä tehtävänä puolestaan on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Taloushallinto on ohjeistanut tulosalueita tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat selvitykset pyydettiin hallintokunnilta erikseen.

Talouden sopeuttamisohjelman toteutumisesta tehtiin erillinen selvitys, joskin sen kattamisala jäi melko kapeaksi.

Kuntalain mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Edelleen kuntalain mukaan kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta. Kuntastrategia tarkistetaan vähintään kerran valtuuston toimikaudessa.

Omaksutun käytännön mukaisesti kaupunki päivittää strategiansa aina valtuustokauden vaihtuessa. Vuonna 2016 voimassa ollut Porin kaupunkistrategia (Pori. Asenne. Strategia 2020) laadittiin vuonna 2013, eli valtuuston toimikauden alussa. Käytännön mukaan strategia päivitetään myös silloin, jos toimintaympäristön muutokset sitä edellyttävät. Lukuisat käynnissä olevat uudistukset, kuntien muuttuvat tehtävät sekä uuden kuntalain vaatimukset edellyttivät kaupunkistrategian päivittämistä kesken kuluvan valtuustokauden.

Strategian päivitystyö käynnistettiin kaupunginhallituksen ja johtoryhmän yhteisessä seminaarissa 28.4.2016. Organisaatiotoimikunta toimi strategian päivittämisen ohjausryhmänä ja kaupungin johtoryhmä valmisteluryhmänä. Myös kaupungin asukkaita ja sidosryhmiä kuultiin. Strategiaa käsiteltiin myös yt-elimissä. Lisäksi kaupunginvaltuusto piti asian yhteydessä strategiaseminaarin 26.9.2016. Kaupunginvaltuusto vahvisti lopulta ”Pori. Asenne. Strategia 2025” -kaupunkistrategian kokouksessaan 27.2.2017.

Pitkän tähtäyksen strategiana on kaupunginvaltuuston hyväksymä kaupunkistrategia nimeltään *Pori. Asenne. Strategia 2020*. Valtuustostrategian mukaisia painopisteitä ovat Työn ja yrittämisen Pori, Lasten ja nuorten Pori, Hyvän elämän Pori sekä Tapahtumien Pori. Kaupunkistrategiaa toteuttavat keskeisinä ohjelmina hyvinvointiohjelma, elinvoimaohjelma sekä työllisyysohjelma.

Sektorikohtaiset palveluohjelmat ovat olleet uudistuksen kohteena, ja vuonna 2017 niihin tullaan sisällyttämään palvelulupaukset. Palveluohjelmilla on kytkentä talousarvioon ja taloussuunnitelmaan. Viime vuosina palveluohjelmiin suhtautuminen on tulosalueittain vaihdellut.

Elinvoimaohjelma on hyväksytty valtuustossa 15.2.2016.

Hyvinvointiohjelma on hyväksytty valtuustossa 23.5.2016. Seuranta tapahtuu vuosittaisella hyvinvointiraportilla sekä valtuustokauden kattavalla hyvinvointikertomuksella.

Työllisyysohjelma vuosille 2015–2025 on hyväksytty valtuustossa elokuussa 2015. Toteutumaraportointi tehdään osana Muutoksen suunnat -raporttia.

Omistajapolitiittinen ohjelma on valmisteilla. Samoin valmisteilla ovat hankintaohjelma ja henkilöstöohjelma.

Poikkipolitiittisia ohjelmia ovat:

- Vanhuspalvelusuunnitelma vuoteen 2020
- Lastensuojelun suunnitelma 2014–2016
- Lapsi- ja nuorisopolitiittisen johtoryhmän suunnitelma (tavoite- ja tulokortti)
- Vammaispolitiittinen ohjelma
- Maahanmuuttostrategia 2020 ja kotouttamisohjelma 2014–2020
- Varhaiskasvatussuunnitelma
- Päihde- ja mielenterveysuunnitelma

Arviointityön yhteydessä strategiapäällikkö esitti näkemyksensä, että strategiat ovat vuonna 2016 toteutuneet toiminnallisesti ja taloudellisesti tarkastellen hyvin.

Strategisten tavoitteiden seuranta on toiminut yleisesti arvioiden hyvin. Kun arvioidaan tavoitteiden seurantatekniikkaa ja käytettävissä olevia resursseja, on myös varoen punnittava sitä, että ei luotaisi liian raskaita tiedonkeruujärjestelmiä ja mittaristoja.

Tarkastuslautakunnan mielestä strategiset tavoitteet ovat toteutuneet tilivuonna melko hyvin. Lautakunta toivoo huolenpidon kohteeksi otettavan sen, että strategialohkojen yhteys operatiiviseen toimintaan on elävä ja havaittavissa oleva niin, että niistä muodostuu yhtenäinen kokonaisuus. Organisaatiouudistuksen jälkeen on tarpeen tutkia mahdollisuuksia parantaa kaupunkistrategiatason, palveluohjelmien ja poikkipolitiittisten ohjelmien keskinäistä yhteentoimimista.

Strategisten tavoitteiden sekä tulosaluekohtaisten toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden raportointi vuodelta 2016 on pääosiltaan asianmukaista.

Aikaisemmissa arviointikertomuksissa on korostettu tavoitteiden yhteyttä määrärahoihin. Tämän huomioiminen on ajankohtaista edelleenkin.

3.2 TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

YLEINEN KEHITYS

Suomen talous on varsin pitkään kärsinyt matalasta kasvusta, tätä seuraavasta työttömyydestä ja kotitalouksien heikosta tulokehityksestä. Valtiontalouden velkaantumiskehitys on johtanut julkisten menojen jatkuvaan läpikäyntiin ja eri tyyppisiin leikkaustoimiin. Myös työmarkkinoilla aikaansaadut ratkaisut palkkojen ja etuuksien kasvun taittamisesta ovat välillisesti vaikuttaneet niin, että kotitaloudet ovat tulleet varovaisemmiksi kulutuskäyttäytymisessään. Tilanne on kuntatalouden tulojen kannalta ollut pitkään ongelmallinen. Useasti todetaan, että Suomen vienti on rakenteeltaan melko yksipuolinen, koska se keskittyy merkittävältä osin investointitavaroihin. Kun juuri investointitavaroiden kysyntä on maailmalla heikkoa, heijastuu tämä erityisesti Suomen vientisektoriin. Kansainvälisen tilanteen epävakaus on ollut omiaan lisäämään liiketoiminnan epävarmuutta.

Kokonaistuotanto kääntyi jo vuonna 2015 hienoiseen kasvuun, joka on jatkunut vuonna 2016. Kasvu on kuitenkin perustunut

toistaiseksi enemmänkin kotimaiseen kysyntään ja rakennustoimialaan. Odotukset ovat tilivuoden päättymisen jälkeen olleet kohoavalla uralla. Työllisyyden kehityksessä nuorten yritysten merkitys on koettu tärkeäksi. Suuri osa työpaikoista syntyy tätä nykyä pienessä joukossa nopeasti kasvavia yrityksiä.

Toimintakertomuksessa on laajasti selostettu Porin seudun taloudellista kehitystä. Porin seudun kehitykseen ovat valtakunnalliset trendit vaikuttaneet alavireyttä lisäävästi. Porin seudun kasvua ja elinvoimaa kuvaavat tunnusluvut ovat heikentyneet suhteessa tärkeimpiin verrokiseutuihin. Seutu onkin kärsinyt viiveellä finanssikriisiä seuranneesta laskusuhdanteesta. Porin seudulla kasvu on pohjannut yritysdynamiikkaan ja tapahtumiin osallistuneiden lukumäärän kasvuun. Seudun yhtenä heikkoutena on negatiivinen väestö- ja työpaikkakehitys. Toisaalta Porin seutu on pysytellyt maan kymmenen suurimman keskittymän joukossa, mitä tulee asukas- ja työpaikkamääriin. Positiivisia puolia ovat myös alue- ja yhdyskuntarakenteen kompaktius, yksityissektorin suuri osuus työpaikoista sekä kypsyssä olevat investointihankkeet. Lisäksi Poriin on keskittynyt paljon eri koulutustasojen koulutustarjontaa, mikä edesauttaa taloudellista kasvua, kilpailukyvyyn säilyttämistä ja vetovoimaisuuden säilyttämistä.

Kaupungin toiminnassa ja taloudessa tapahtui joitakin muutoksia, mutta merkittävämpää tilivuodelle 2016 oli valmistautuminen lähitulevaisuudessa toteutettaviin rakennemuutoksiin. Työterveysliikelaitoksen ulkoistaminen ja kaupunkikonsernin organisaatiouudistus olivat valmistelussa vuoden 2016 aikana. Mainittakoon, että edellisvuodelta vaikiinnuttamisvaiheessa olivat muun muassa Lavian kuntaliitos ja satama-liikelaitoksen yhtiöittäminen.

Maakuntauudistuksen ja sote-uudistuksen valmisteluun uhrattiin huomattavassa määrin valmisteluvoimaa erityisesti Satasote-hankkeen yhteydessä, ja eri työryhmiin osallistui kymmeniä kaupungin työntekijöitä.

Vuoden 2016 budjetin pohja osoittautui jo keväällä 2016 sellaiseksi, että jouduttiin voimakkaisiin talouden sopeuttamistoimiin, joista merkittävin oli henkilöstön laajamittainen lomauttaminen. Lomautusten avulla saavutettiin merkittäviä suoria kulusäästöjä. Yhdessä omakotitalontien tehomyynnin kanssa budjetin toteutuminen turvattiin kohdullisella tasolla.

Yhä enenevässä määrin toiminnan ja talouden ohjauksessa huomio on kiintynyt sote- ja maakuntauudistukseen. Vaikka uudistuksen on määrä astua voimaan 1.1.2019, on jo nyt ollut pakko varautua muutoksiin, koska uudistus sijoittuu taloussuunnitelmakauden aikaikkunaan.

Kaupungin henkilökunnan määrä oli vuoden lopussa toimintakertomuksen mukaan 5 988 (edellisvuonna 6 435 henkeä). Vakinaisen henkilökunnan osuus oli 5 136 henkeä. Vakinaisen henkilöstön keski-ikä oli 48,3 vuotta (edellisvuonna 48,2 vuotta). Vanhuuseläkkeelle jäi vuonna 2016 yhteensä 154 henkeä ja työkyvyttömyyseläkkeelle 45 henkeä. Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneiden määrä kääntyi nousuun. Vuoden 2016 henkilöstökulut sivukuluineen olivat 269,8 miljoonaa euroa (edellisvuonna 283,3 miljoonaa euroa).

Kuntalakiin sisältyvät velvoitteet koskien sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa. Kaupunginvaltuusto on vuonna 2014 hyväksynyt Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet -asiakirjan, joka muodostaa yleisen kehityksen kaupunginhallituksen ja hallintokuntien sekä tytäryhteisöjen toimille. Hallintokunnilta on keskitetysti kerätty sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan alueella merkittävimmät tapahtumat ja analyysitulokset. Toimintakertomuksessa on esitetty selonteko koko kaupungin tilanteesta. Merkittävimpinä kaupunkitason riskeinä ja epävarmuustekijöinä toimintakertomuksessa luetellaan muun muassa:

- Talouden pitkästä taantumasta ja kansainvälispoliittisesta tilanteesta syntyneet epävarmuustekijät
- Suurten, sekä itse käynnistettyjen että valtakunnallisten organisaatiouudistusten samanaikainen toteuttaminen ja muutosprosesseihin liittyvät epävarmuustekijät
- Ikään kuin edunvalvonnalliselta kannalta erityisesti sote:n suunnitteluun liittyvä myös ylimmän poliittisen päättäjän ennakoimattomuus ja useat avoimet kysymykset
- Edelliseen liittyen maakunta- ja sote-uudistukseen liittyvä riskinä sote-palveluissa nyt käytettävien kiinteistöjen omistajalle koituvaa epävarmuus
- Lomautuksista aiheutuneet riskit, kuten korkoriski, likviditeettiriski ja luottoriski
- Konsernin rahoitusriskit
- Porinsillan alavirran puolella sijaitsevan Kokemäenjoen haara-alueen ruoppaus on jäänyt tekemättä hallinto- viiveiden vuoksi, mikä aiheuttaa tulvariskejä
- Palvelurakennusten lisääntyneet sisäilmaongelmat

Tarkastuslautakunta toteaa, että toimintakertomuksessa on aivan oikein hahmotettu maakunta- ja sote-uudistukseen liittyvät epävarmuustekijät ja kuntatalouteen kohdistuvat uhat. Lautakunta katsoo, että käytännön tasolla nämä riskit tulee kartoittaa ja pohtia strategisen tason etenemisvaihtoehtoja.

KONSERNIHALLINTO

Yleishallinnon vastuualueeseen (14105) kuuluvat hallintopalvelut, tietohallinto sekä talous- ja velkaneuvonta. Toiminnallisina tavoitteina olivat asiakirjahallinnon kehittäminen, työasemavirtualisoinnin levittäminen käyttäjille sekä langattoman asiakasverkon kehittäminen asiakaspalvelupisteisiin. Ensimmäinen tavoite ei toteutunut vuonna 2016, koska ohjelmistopohja on vasta tulossa. Kaksi viimeistä tavoitetta ovat toteutuneet tai toteutumassa.

Työllisyydenhoidossa yhtenä tavoitteena oli nuorisotakuun toteuttaminen. Toimintakertomuksen mukaan tavoite ei määrällisesti mitattuna toteutunut. Uusien asiakkaiden palvelutarvearvioon tulemisen aikaraja sen sijaan toteutui tavoitteen mukaisena. Yhtenä tavoitteena ollut Kelan työmarkkinamaksujen laskeminen ei toteutunut.

Kaupunginsairaala, kirurgian kuntoutusosasto

Cygnaeuksen koulu

Henkilöstöpalveluissa merkittävä työpanos sijoitettiin lomautusten ja talkoovapaiden valmisteluun ja täytöntöönpanon ohjaukseen. Yhtenä tavoitteena oli ”Henkilöstöhallinnon prosessien edelleen kehittäminen, tehtävistä ja työnjaosta sopiminen hallintokuntien kanssa sekä rajapintojen ja työnjaon selkiyttäminen KuntaPron kanssa”. Tavoite on toimintakertomuksen mukaan toteutunut. Vuodelle 2016 asetettu tavoite oli sairauspoissaolojen ja ennenaikaisen eläköitymisen vähentäminen. Tämä tavoite ei ole toteutunut, vaan sekä sairauspäivien määrä että poissaoloprosentti kokonaistyöajasta kasvoivat. Samoin työkyvyttömyyseläkkeelle jääneiden määrä kääntyi nousuun.

Taloushallinnon tavoitteet ovat kohdistuneet muun muassa taloushallinnon matriisiorganisaation toiminnan vakiinnuttamiseen ja siinä yhteydessä sisäisen laskutuksen, myyntilaskutuksen ja ostolaskujen käsitteilyn prosessien uudistamiseen, konsernin taloussuunnittelun menettelytapojen ja keskeisten tavoitetasojen määrittelyyn siten, että ne voidaan huomioida vuoden 2017 talousarviossa. Nämä tavoitteet ovat toimintakertomuksen mukaan toteutuneet. Sen sijaan sijoitustoiminnan periaatteiden hyväksyminen valtuustossa eli käytännössä tarkoittaa päivytystä, on viivästynyt.

Kehittämisen vastuualueeseen (14111) kuuluvat seuraavat yksiköt: elinkeinopalvelut, viestintä, strateginen suunnittelu ja kehittäminen, riskienhallinta sekä seutuyhteistyö. Porin vetovoiman parantamista koskevan toimenpidekokonaisuuden osina olivat väestön, yritysten, työpaikkojen ja investointien lisäys. Tavoite on toteutunut investointien lisäyksen ja yrityskannan kasvun osalta, mutta kun luonnollinen väestönkasvu ja nettomaassamuutto olivat negatiivisia, eikä nettomaahanmuutto riittänyt kääntämään kokonaisväestönkasvua positiiviseksi, tavoite ei tältä osin toteutunut. Toinen tavoite eli rakennemallin kehittäminen osana sopimusmenettelyä ei toteutunut. Varautumista ja jatkuvuudenhallintaa koskevat toimenpiteet ja niille asetettu tavoitetaso toteutuivat toimintakertomuksen mukaan.

Kaupunkisuunnittelun vastuualueella (14112) on kolme

toimenpidekokonaisuutta. Ensimmäinen kokonaisuus oli vuosittaisen kaavoituslaskutuksen toteuttaminen ja toinen toimenpidekokonaisuus muodostui kaupunkikuvan ja ilmeen parantamisesta, Porin kansallisesta kaupunkipuistosta ja Promenadi-Porista. Kolmas toimenpidekokonaisuus oli tehokkaat vuorovaikutteiset prosessit sekä osaamisen, työvälineiden ja olosuhteiden paraneminen. Kaikki vuodelle 2016 asetetut tavoitetasot toteutuivat.

PERUSTURVA

Perusturvassa, oma toiminta (14120), vuositason toiminnallisia tavoitteita oli kolme, jotka kaikki toimintakertomuksen mukaan toteutuivat. Tavoitteista ensimmäinen oli lapsiperheiden kotipalveluiden monipuolistaminen. Hallintokunnan virastopäällikön selvityksen mukaan tavoitteen toteutumiseen on vaikuttanut osittain sähköisen palvelusetelin käyttöönotto. Kun siihen liittyen palveluntuottajia on tullut lisää, asiakkaan valinnanmahdollisuus on lisääntynyt. Toinen tavoite oli omaishoidon vahvistaminen kaikkien ikäryhmien osalta. Tämän tavoitteen vuodelle 2016 osoitettu osatavoite oli se, että kaikkien omaishoitajien hyvinvointikartoitus saadaan tehdyksi. Tavoite on toteutunut. Kolmas tavoite oli omahoitojärjestelmän, sähköisen ajanvarauksen ja mobiilijärjestelmän käyttöönotto. Toimintakertomuksen mukaan kaikki kolme osiota ovat joko kokonaan tai osittain toteutuneet.

Suoritetietojen mukaan lastensuojelun palveluissa huostassa olevien määrän ennakoitiin olevan 245, kun toteutunut määrä oli 205. Vammaispalvelujen henkilökohtaisten avun saajien määrän budjetointiin olevan 350, kun toteutuneeksi määräksi tuli 449. Psykososiaalisten palvelujen avohuollon asiakkaita oli budjetoitu olevan 3 300, kun toteumaksi tuli 2 937.

Osaamiskeskuksen toimintapiirissä kotisairaalan potilaita ennakoitiin olevan 450 henkeä, kun todelliseksi määräksi tuli 494 henkeä. Niin

ikään osaamiskeskuksen toimintapiirissä arviointijakson hoitajakson keskimääräinen hoitoaika ennustettiin 5 vuorokaudeksi, kun toteutuma oli 3 vuorokautta. Hallintokunnan mukaan kotisairaalan potilasmäärän myönteinen toteumaluku perustuu toiminnan kehittämiseen. Arviointijaksojen typistäminen lyhyiksi perustuu puolestaan hoitoprosessin kehittämistuloksiin.

Perusturvan ostopalveluissa (14122) nettomenot toteutuivat 2,0 miljoonaa euroa suurempina kuin talousarviossa oli varauduttu. Kasvua edellisvuoteen nähden oli 0,43 prosenttia. Koska oma toiminta toteutui toimintakatteen kohdalta 3,0 miljoonaa euroa budjetoitua paremmin, on koko perusturvan osalta tilikauden tulos budjettiin nähden 1,3 miljoonaa euroa ylijäämäinen.

SIVISTYSKESKUS

Perus- ja lukiokoulutuksen keskeisiä tavoitteita oli esitetty 12 kappaletta vuoden 2016 tavoitetaso-osiossa. Virastopäällikköselvityksen mukaan keskeisistä tavoitteista toteutuivat toimintakertomuksen mukaan kaikki.

Kouluverkkosuunnitelmaan sisältynyt kahteen päivälukioon siirtyminen toteutui 1.8.2016 alkaen. Erityisopetuksen kehittämissuunnitelma valmistui sisältäen toimenpiteet Kallelan koulun loppuessa. Uutta opetussuunnitelmaa sovellettiin muun muassa panostamalla digioppimisen kehittämiseen ja koulutukseen sekä päättämällä hankkia henkilökohtaiset päätelaitteet 4. ja 7. luokan oppilaille. Opetussuunnitelmauudistukseen liittyvä tavoite koulun ulkopuolisten oppimisympäristöjen käytön lisäämisestä toteutui.

Perusopetuksen viikkotuntitavoite oli 10 997 ja toteutuma 11 044. Lukiokoulutuksen viikkotuntitavoite oli 1 750 ja toteutuma 1 742. Lämpäysaste perusopetuksessa oli sekä budjetoinnin että toteuman osalta 100 prosenttia. Lukiokoulutuksen osalta läpäisyasteen ennakoitiin olevan 94 prosenttia, kun toteumaksi tuli 93 prosenttia.

Henkilöstötavoitteiden toteutumiseen liittyviä merkittäviä asioita olivat sisäilmavaikeuksista johtuneet poissaolot ja tilajärjestelyt, jotka ovat haitanneet opetustyötä Koivulan koulussa, Itä-Porin ja Kaarisillan yhtenäiskouluissa. Toinen henkilöstöön liittyvä asia on syksyn 2016 lomautukset, jotka vaikuttivat jossakin määrin työmotivaatioon ja työn kuormittavuuteen.

Sivistävä koulutus (14127) koostuu vuodesta 2015 alkaen Palmgren-konservatorion ja Porin seudun kansalaisopiston toimialueista. Vuoden 2016 tavoitetasossa toiminnallisia tavoitteita on kaikkiaan 10 kappaletta, joista seitsemän toteutui. Toteutuneita tavoitteita olivat muun muassa ammatillisen opetussuunnitelman käyttöönotto, kaupungin henkilöstökoulutuksen järjestämisvastuun siirtäminen kesäyliopistolle (Henkilöstöjaosto 19.5.2015), kuntalaisten sähköisen asioinnin kehittäminen ja viestinnän parantaminen. Toteutumista vaille jäivät opetussuunnitelmien ja digitalisoinnin kehittäminen, lasten ja nuorten kansalaisopisto sekä taiteen perusopetuksen uusien opetussuunnitelmien käyttöönotto.

Palmgren-konservatoriossa opetustuntien lukumäärätavoite taiteen perusopetuksessa oli 22 561 ja toteutunut määrä 24 129. Kansalaisopiston puolella taiteen perusopetuksen opetustunteja ennakoitiin olevan 720, kun toteutumaksi tuli 660 tuntia. Oppilasmääräksi puolestaan ennakoitiin 6 800, kun toteutumaksi tuli 7 621.

Varhaiskasvatuksen (14128) kaikki neljä toiminnallista tavoitetta toteutuivat. Toimivan palveluverkon toimenpidekokonaisuuden puolella toteutuivat tilasuunnitelma, sähköisen asioinnin kehittäminen sekä palvelusetelijärjestelmän käyttöönotto.

Hoitopäivien määräksi kunnallisissa päiväkodeissa, palveluseteliperusteissa päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa ennakoitiin yhteensä 569 850, kun toteutumaksi tuli 572 413 hoitopäivää. Eri hoitomuodoissa lapsia oli hoidossa yhteensä 3 217. Budjetoitu yksikkökustannus (euroa/lapsi, brutto) oli 11 531 ja toteutuma 11 817. Suunniteltuja

SuomiAreena-tilaisuus Raatihuoneenpuistossa

Kulttuuriasiainkeskus Annankatu 6

henkilötyövuosia oli 725 toteutuman ollessa 701. Virastopäällikön selvityksissä todetaan muun muassa, että lasten lukumäärä ja hoitopäivät kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olivat hieman alle arvioidun. Tammikuussa käyttöön otetun palvelusetelijärjestelmän myötä yksityisiin päiväkoteihin sijoittui enemmän lapsia kuin oli alun perin arvioitu, osin koska kaksi kaupungin omaa päiväkotia toimi normaalitilojaan pienemmissä väistötiloissa.

KULTTUURI JA VAPAA-AIKA

Kulttuuritoimen keskeisiä toiminnallisia tavoitteita oli kaikkiaan 16 kappaletta, jotka toteutuivat kolmea lukuun ottamatta. Virastopäällikön selvityksessä tavoitteiden toteutumisesta todetaan muun muassa, että tavoitteet ovat toteutuneet kohtuudella huomioiden vuoden kokonaishaasteellisuuden. Lastenkulttuurikeskuksen toiminta ja valtakunnallinen rooli on vahvistunut. Toiminnan resurssien vakiinnuttaminen (tila- ja toimintaresurssit) on kesken. Museoiden kokoelmakeskuksen toteutuksessa päädyttiin vielä yhteen tarkennusvaiheeseen. Kulttuuritoimen palveluja ei olla pystytty laajasti integroidaan hallintokuntien palveluohjelmiin, integrointityötä on jatkettu osana organisaatiouudistusta.

Kirjastopalveluissa verkkokäyntien määräksi oli budjetoitu 550 000 käyntiä, kun toteutuma oli 379 941 käyntiä. Aukiolotuntien määrän oli budjetoitu olevan 17 651, kun toteutuma oli 17 566. Virastopäällikön selvityksen mukaan kirjaston tunnusluvut toteutuvat pääosin ennakoitusti. Verkkokäyntien määrän väheneminen ei aivan vastaa todellisuutta, koska kaupungin julkaisujärjestelmän tilastointi ei ole toimiva. Toimipaikkojen määrän lisääntyminen yhdellä johtuu siitä, että projektirahoituksella käynnistettiin Puuvillan kirjasto.

Pori Sinfoniettan esiintymismääräksi budjetoitiin 50, kun toteutuma oli 49. Kuulijamäärä oli 14 327 henkeä. Virastopäälliköselvityksen mukaan esiintymis- ja kuulijamäärä jäivät hieman tavoitteesta lomautusten ja talkoovapaiden vuoksi. Kausikonsertteja ei peruttu, mutta syksyn vierailuista vanhainkoteihin, päiväkoteihin ja kouluihin jouduttiin luopumaan.

Satakunnan Museon näyttelyjen määräksi oli suunniteltu 28 kappaletta, kun toteutuma oli 24 kappaletta. Muiden yleisötilaisuuksien käyntimääräksi oli budjetoitu 800, kun toteutuma oli 868 kappaletta. Antikvaarisia asiantuntijatehtäviä (budjetoitu 200 kappaletta) kertyi 231 kappaletta. Ylläpidettyjen dokumenttien määrä on jonkin verran ennakoitua suurempi eli 526 674 kappaletta.

Kulttuuriasiainkeskuksessa Annankatu 6:n käyttäjämääräennuste (45 000) alittui, ja toteutunut kävijämäärä oli 43 851 henkeä.

Elokuvasesitysten budjetoitu määrä oli 80 ja toteuma 75 esitystä.

Taidemuseon suoritetilaston mukaan asiakaskontaktien määräksi ennakoitiin 30 000 kontaktia, kun toteutuma oli 38 183 kappaletta. Taidemuseon henkilötyövuosia budjetoitiin 28, kun toteutumaksi tuli 26 henkilötyövuotta. Näyttelyjen lukumääräksi ennakoitiin 30 kappaletta, kun toteutumaksi tuli 33 kappaletta. Lastenkulttuurikeskuksen näyttelyjen määräksi ennakoitiin 6 kappaletta, kun toteutuma oli 24 kappaletta. Asiakaskontaktien määrä ylittyi odotuksiin nähden.

Taidekoulun oppilasmääräksi oli budjetoitu 37 ja toteumaksi tuli 36 oppilasta. Lasten ja nuorten kuvataidekoulun vastaavat luvut olivat 330 ja 324. Henkilötyövuosien määrä oli 5,30, kun suunniteltu määrä oli 8,35 henkilötyövuotta.

Vapaa-aikatoimissa toiminnallisia tavoitteita ovat olleet muun muassa hoidettavien liikuntapaikkojen lukumäärä, liikuntaneuvonta ja -aktivointi uusissa lähipalvelukeskuksissa, omaehtoisten liikuntamahdollisuuksien markkinoinnin lisääminen/resurssi ohjatusta toiminnasta/uimahallin kävijämäärän nousu sekä turvallinen, päihteetön, virikkeellinen toiminta. Omaehtoisuuden lisäämistä koskevaa tavoitetta lukuun ottamatta kaikki muut tavoitteet toteutuivat toimintakertomuksen mukaan.

YHDYSKUNTA- JA MUUT PALVELUT

Ympäristöviraston (14154) toiminnallisia tavoitteita olivat muun muassa kaupunkiorganisaation ulkopuolisten tahojen saaminen mukaan sisäilma-asioihin liittyviin tarkastuksiin ja suunnittelutilaisuuksiin, terveydensuojelun huomioiminen suunnittelussa ja päätöksenteossa, lupahakemusten maksimikäsittelyajan määrittely, rakennus- ja huoneistorekisterin ylläpidon toimintamallin luominen, rakennuslupien käsittelyaikoja koskeva tavoite ja asiakaspalvelun parantaminen. Virastopäälliköselvityksessä on todettu, että tavoitteet ovat terveysvalvonnan osalta osittain toteutuneet ja että ympäristölupahakemusten osalta priorisointi ja tavoitellut käsittelyajat ovat toteutuneet. Rakennus- ja huoneistorekisterin ylläpidon toimintamalli on työn alla, mutta rakennuslupien käsittelyajat venyivät loppusyksyn lomautusten vuoksi. Asiakaspalvelun parantaminen toteutettu.

Suoriteluvuissa tavoitteiden ja toteutumalukujen kesken on joitakin eroja. Myönnettyjen rakennuslupien budjetoitu lukumäärä oli 850 kappaletta, kun toteutumaksi tuli 906 kappaletta. Terveysvalvonnan suoritelmäärä oli budjetoitu 1 200:ksi, kun toteutuma oli 1 075 kappaletta. Eläinlääkinnän käyntimäärän oli ennakoitu olevan 11 000 käyntiä, kun toteutuma oli selkeästi suurempi, eli 13 526 käyntiä. Suunniteltujen henkilötyövuosien lukumäärä oli 63, kun toteumaksi tuli 73 henkilötyövuotta.

Joukkoliikenteen tulosalueen kaikki vuodelle 2016 kohdistetut tavoitteet ovat tilinpäätösinformaation mukaan toteutuneet. Suoritetilastoissa matkustajamääräennuste oli 1,85 miljoonaa matkaa, kun toteutuma oli selkeästi alempi eli 1,66 miljoonaa matkaa.

Teknisen palvelukeskuksen (14163) osalta huomionarvoista tarkasteluvuonna oli valmistautuminen asuntomessualueen käyttöönottoon. Virastopäälliköselvityksessä on todettu messualueen tonttien ennakkovarausten sujuneen hyvin.

Vuositason toteutuneita tavoitteita olivat tonttivarannon riittävyys ja monipuolisuus, tasapuoliset palvelut kuntalaisille/toimiva sähköinen viestintä/osallistavan suunnittelun toteuttaminen sekä sujuva arki/kohonnut hyvinvointi/toimivat kumppanuussuhteet. Toimintakertomusraportoinnin mukaan kaikki tavoitteet ovat toteutuneet.

Raakamaan hankintatavoite oli 50 hehtaaria ja toteuma 10 hehtaaria. Tonttien luovutustavoite oli 80 kappaletta ja toteuma 51 kappaletta. Liikennealueiden kunnossapitoennuste oli 946 kilometriä ja toteuma miltei sama, 941 kilometriä.

Pysäköinninvalvonnan kohdalla virastopäällikön selvitys osoittaa, että tavoitteet ovat toteutuneet osittain. Tavoite, jossa pysäköinninvalvojien tietotaidon ylläpidosta huolehditaan koulutuksella, ei toteutunut johtuen lähinnä lomautuksista. Suoritetiedoissa maksukehutusten määrän ennakoitiin olevan 20 000 kappaletta, kun toteutumaksi tuli 20 438 kappaletta. Maksumääräysten lukumääräksi ennakoitiin 7 000 kappaletta, kun toteutumaksi tuli 6 627 kappaletta. Ulosottojen määrä vuonna 2016 ylitti ennakoitun määrän.

TASEYKSIKÖT

Satakunnan pelastuslaitoksen vuodelle 2016 asetetut toiminnalliset tavoitteet ovat kaikki toteutuneet. Suoritetietojen mukaan pelastuslähettäjä ennakoitiin vuonna 2016 olevan 4 000 kappaletta, kun toteutunut määrä oli 3 821. Ensihoitolähtöjä ennakoitiin olevan 17 000 kappaletta, kun toteuma oli 17 922 kappaletta. Turvallisuusviestintää saaneiden lukumäärässä suunnitellut määrä ylittyivät selvästi. Asuinrakennusten tarkastuksia budjetoitiin 3 235 kappaletta, mutta toteutuma jäi tavoitteesta ollen 1 899 kappaletta.

Toimitilat-taseyksikkö on itsenäinen kirjanpidollinen kokonaisuus. Taseyksikön tulot muodostuvat toimitilavuokrista, ulkoisista vuokratuloista, omaan käyttöön valmistuksesta sekä myyntituloista. Kuluiksi

kirjataan rakennuksiin kohdistuvat ylläpitomenot. Tulosalueen vuodelle 2016 asetettuja tavoitteita olivat ”Kunnossapito-ohjelmat ovat rakennusryhmittäin kunnossa”, ”Perustamistyö on tuottanut ensimmäiset raportit” (toimenpidekokonaisuus on sisäänvuokrattujen ja osakeomisteisten toimitilojen rekisteröinti) sekä sisäänvuokrauksen ehtoja koskevan omistajaohjauksen saaminen. Tavoitteista on vain yksi eli rekisteröintiä koskeva tavoite toteutunut.

Porin jätehuolto on toiminut taseyksikkönä 1.7.2014 alkaen. Taseyksikön toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2016 ovat tilinpäätösinformaation mukaan toteutuneet. Tilinpäätösinformaation mukaan kunnan vastuulla olevat yhdyskuntajätteet tulivat kunnan määräämään vastaanottoaikkaan, jolloin hyödynnetyt jätemäärät kasvoivat edellisvuoteen verrattuna. Tämä vaikutti positiivisesti hyödyntämisasteeseen. Tilikauden tulos oli budjetoitua parempi.

Logistiikkayksikön tehtävänä on tarjota pääasiassa kaupungin sisäiseen käyttöön teknisiä varastopalveluja, posti- ja pientavaralogistiikkaa sekä ajoneuvopalveluja. Lisäksi yksikkö tarjoaa yhteistyökumppaneilleen hankintapalveluja. Kaksi tulosalueen vuodelle 2016 asetettua tavoitetta saavutettiin. Henkilömäärän ennakoitiin olevan 49, kun toteutunut määrä oli 50 henkeä.

LIKELAITOKSET

Satakunnan Työterveyspalvelut -liikelaitoksen vuodelle 2016 asetetut toiminnalliset tavoitteet saavutettiin toimintakertomusinformaation mukaan. Työterveyspalvelut kilpailutettiin, ja mukana olivat oman henkilöstön palveluiden ohella myös kaupungin järjestämisvastuulla olevien yritysten lakisääteiset työterveyspalvelut. Liikelaitoksen toiminta loppui vuoden 2016 lopussa. Liikelaitoksen liiketoiminta ja koko henkilöstö siirtyivät liikkeenluovutuksella Suomen Terveystalo Oy:lle vuoden 2017 alusta alkaen.

Porin Palveluliikelaitos tuottaa kaupunkikonsernille ateria-, puh-
taus- ja kiinteistöhoitopalvelut. Liikelaitos toimii tilaaja-tuottajamallilla ja liiketaloudellisten periaatteiden mukaisesti.

Toiminnallisia tavoitekokonaisuuksia olivat laadukas palvelu, asianmukaiset keittiötilat sekä kustannustehokas ja asiakaslähtöinen palvelu. Kaikki kolme näille tavoitekokonaisuuksille asetettua tavoitetta ovat toimintakertomusinformaation mukaan toteutuneet kuluneena tilivuonna.

Suunnitellut henkilötyövuodet (670) toteutuivat kutakuinkin odotusten mukaisesti toteuman ollessa 668 henkilötyövuotta. Henkilöstömäärä on selkeästi alemmalla tasolla kuin edellisvuonna.

Porin Veden kolmesta vuodelle 2016 asetetusta toiminnallisesta tavoitteesta kaksi saavutettiin. Vedenlaatua koskeva tavoite saavutettiin, samoin se, että jätevedenpuhdistamot ja viemäriverkostot toimivat ympäristölupien mukaisesti. Sen sijaan riittävän investointitason ylläpitoa koskeva tavoitekokonaisuus jäi saavuttamatta. Verkostojen saneerausmääriä saatiin lisättyä edellisestä vuodesta edullisten urakkahintojen kautta. Asetettu 100 vuoden tavoite uusiutumisiälle toteutui vesijohtoverkoston osalta (60 v), mutta ei viemäriverkoston osalta (164 v).

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että verkoston korjausvelan vuosittaista muutosta seurataan systemaattisesti ja huolehditaan tämän merkittävän infrastruktuurin toimintakunnosta riittävillä panostuksilla.

Suoritetietojen mukaan verkostoon pumpattu vesimäärä oli 6,31 miljoonaa kuutiometriä ja puhdistettu jätevesimäärä 10,8 miljoonaa kuutiometriä. Molemmat hieman alittivat asetetun tavoitearvon.

3.3 TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Talousarvio vuodelle 2016 vahvistettiin Porin kaupunginvaltuustossa 16.11.2015. **Porin kaupungin vuosikatteeksi** alkuperäisessä talousarviossa arvioitiin 31,0 miljoonaa euroa. Toteutunut vuosikate oli 38,0 miljoonaa euroa. Toteuma oli 7,0 miljoonaa euroa talousarviota parempi ja 17,2 miljoonaa euroa edellisvuotta parempi.

Verotulot toteutuivat saman suuruksina kuin vuonna 2015 ollen 308,4 miljoonaa euroa eli 1,1 miljoonaa euroa talousarviota huonommin. Vuosikate oli 447 euroa/asukas vuonna 2016 ja nousi 204 euroa edellisestä vuodesta.

Tilinpäätöstietojen mukaan liikelaitokset tuottivat 25 prosenttia kaupungin vuosikatteesta (42 prosenttia vuonna 2015) ja niiden yhteenlaskettu tilikauden ylijäämä oli 4,3 miljoonaa euroa (3,3 miljoonaa euroa vuonna 2015). Liikelaitokset tulottivat kaupungille peruspääoman korkoa edellisvuoden tavoin 5 prosenttia, mikä oli yhteensä 2,6 miljoonaa euroa.

Vuosikate osoittaa tulo- ja meno-eroa, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Poistot taas kuvaavat keskimääräistä vuosittaista korvausinvestointitarvetta. Mikäli vuosikate kattaa ne, kunnan ei tarvitse velkaantua tai realisoida omaisuuttaan pitääkseen olemassa olevat palvelujen tuotantovälineet toimintakunnossa. Vuonna 2016 vuosikate oli 134,4 prosenttia poistoista, kun vuonna 2015 luku oli 74,1 prosenttia. Kun arvo on 100 prosenttia, oletetaan kunnan tulo- ja meno-eroa olevan riittävä.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjetta kunnan ja kuntayhtymän liitetietojen laatimisesta on tarkistettu 25.10.2016. Liitetietovaatimuksista on poistettu selvitys suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuudesta.

Investointien rahavirran pienentyminen on linjattu valtuustopöytäkirjassa. Vuonna 2016 investointimenot olivat 28,2 miljoonaa euroa ja nettomenot 11,3 miljoonaa euroa ilman liikelaitoksia. Liikelaitosten nettoinvestoinnit olivat 4,3 miljoonaa euroa.

Porin kaupungin tilikauden tulos oli satunnaisten erien jälkeen 9,7 miljoonaa euroa ja tilikauden ylijäämä rahastojen ja poistoeron muutoksen jälkeen 9,8 miljoonaa euroa.

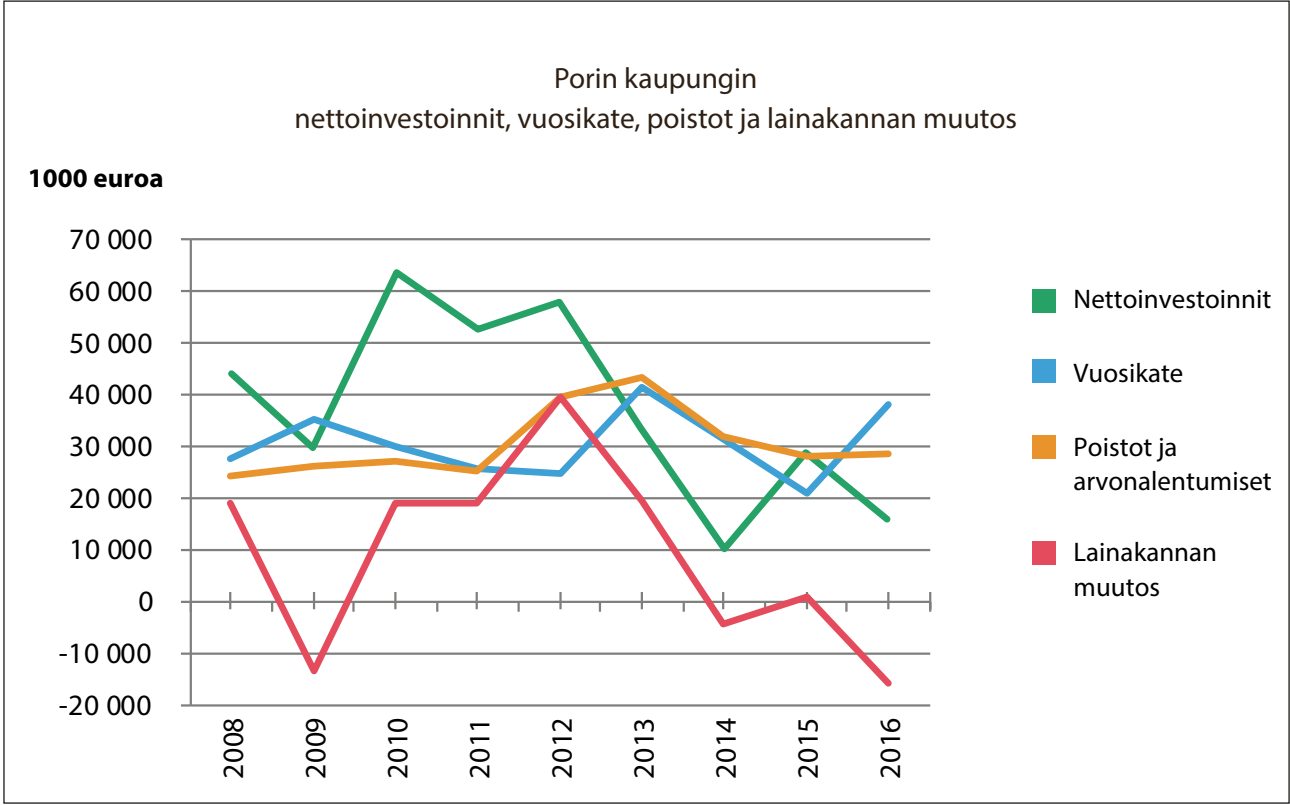
Porin kaupungin toimintakate oli -419,8 miljoonaa euroa ja toteutui 10,2 miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota parempana.

Henkilöstökulut olivat yhteensä 269,8 miljoonaa euroa ja ne olivat 15,2 miljoonaa euroa pienemmät kuin talousarviossa. Vakinaisen henkilöstön määrä oli vuoden lopussa 5 136 henkilöä eli 88 henkilöä vähemmän kuin vuonna 2015.

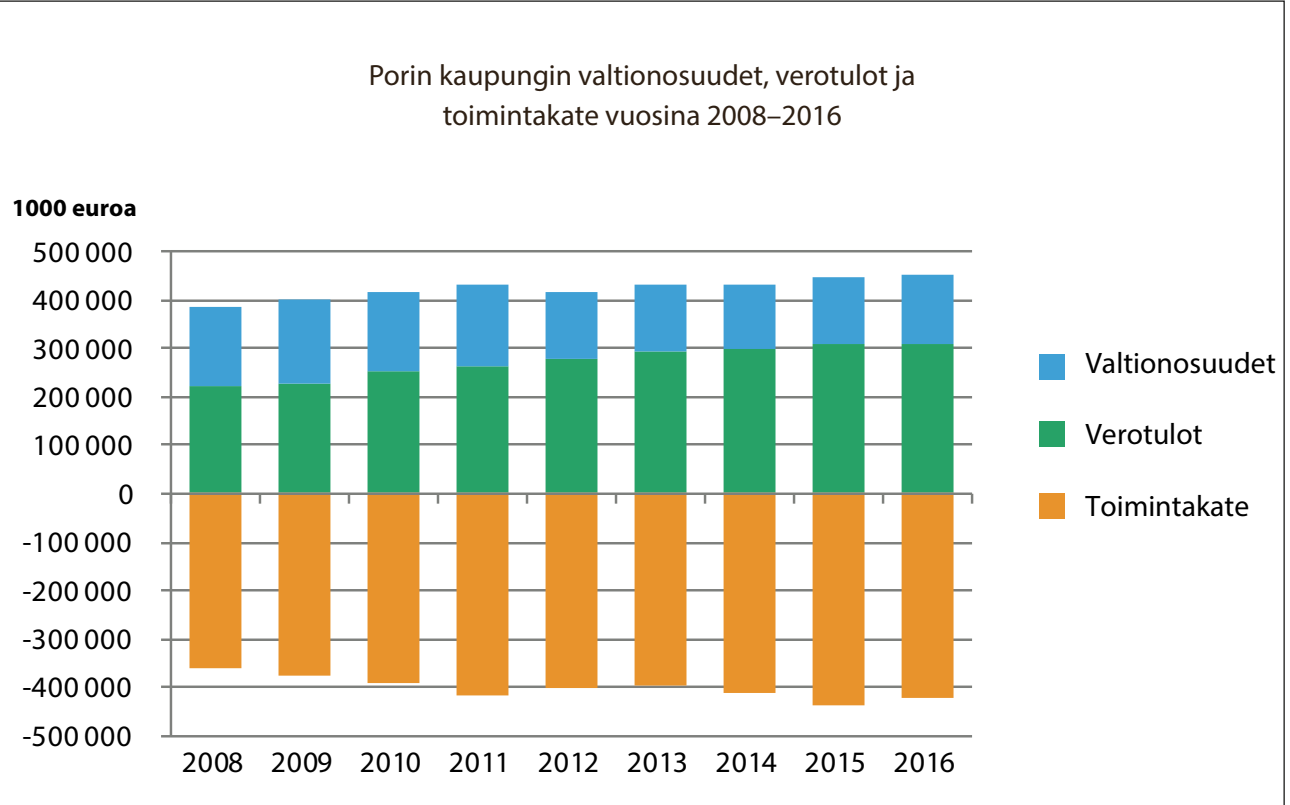
Ulkoisten palvelujen ostot olivat 235,4 miljoonaa euroa ja pienivät 1,6 miljoonaa euroa edellisvuodesta. Ne olivat 87,2 prosenttia kaupungin henkilöstökuluista (83,7 prosenttia vuonna 2015) ja 37,9 prosenttia kaupungin toimintakuluista (37,2 prosenttia vuonna 2015).

Porin kunnallisverotuottoa kertyi vuonna 2016 yhteensä 272,2 miljoonaa euroa. Tämä oli 3,9 miljoonaa euroa edellisvuotta enemmän, mutta 1,2 miljoonaa euroa talousarviota vähemmän. Valtionosuudet vuonna 2016 olivat yhteensä 143,6 miljoonaa euroa (139,1 miljoonaa euroa vuonna 2015).

Kaupunginhallitus päätti 25.7.2016 § 393 kaupungin talouden sopeuttamistoimenpiteistä. Keskeisenä sopeuttamistoimenpiteenä oli henkilöstön kolmen viikon lomautus, jonka vaihtoehtona henkilöstölle tarjottiin mahdollisuus pitää vapaaehtoisesti palkatonta virka-/työvapaata eli talkoovapaata 13 työpäivää. Lomautuspäätökseen sisältyi

Vuosikate on käyttötaloudesta ylijäävä rahamäärä, joka voidaan käyttää investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Yleisesti kunnan tulo- ja meno-eroa katsotaan riittäväksi, mikäli vuosikate on siitä vähennettävien suunnitelman mukaisten poistojen suuruinen.

Toimintakate on toimintakulujen ja -tuottojen erotus, joka on kunnallistaloudessa aina negatiivinen. Toimintakate ilmoittaa, paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Vuosikate saadaan lisäämällä toimintakatteeseen valtionosuudet ja verotulot sekä rahoitustuotot ja -kulut.

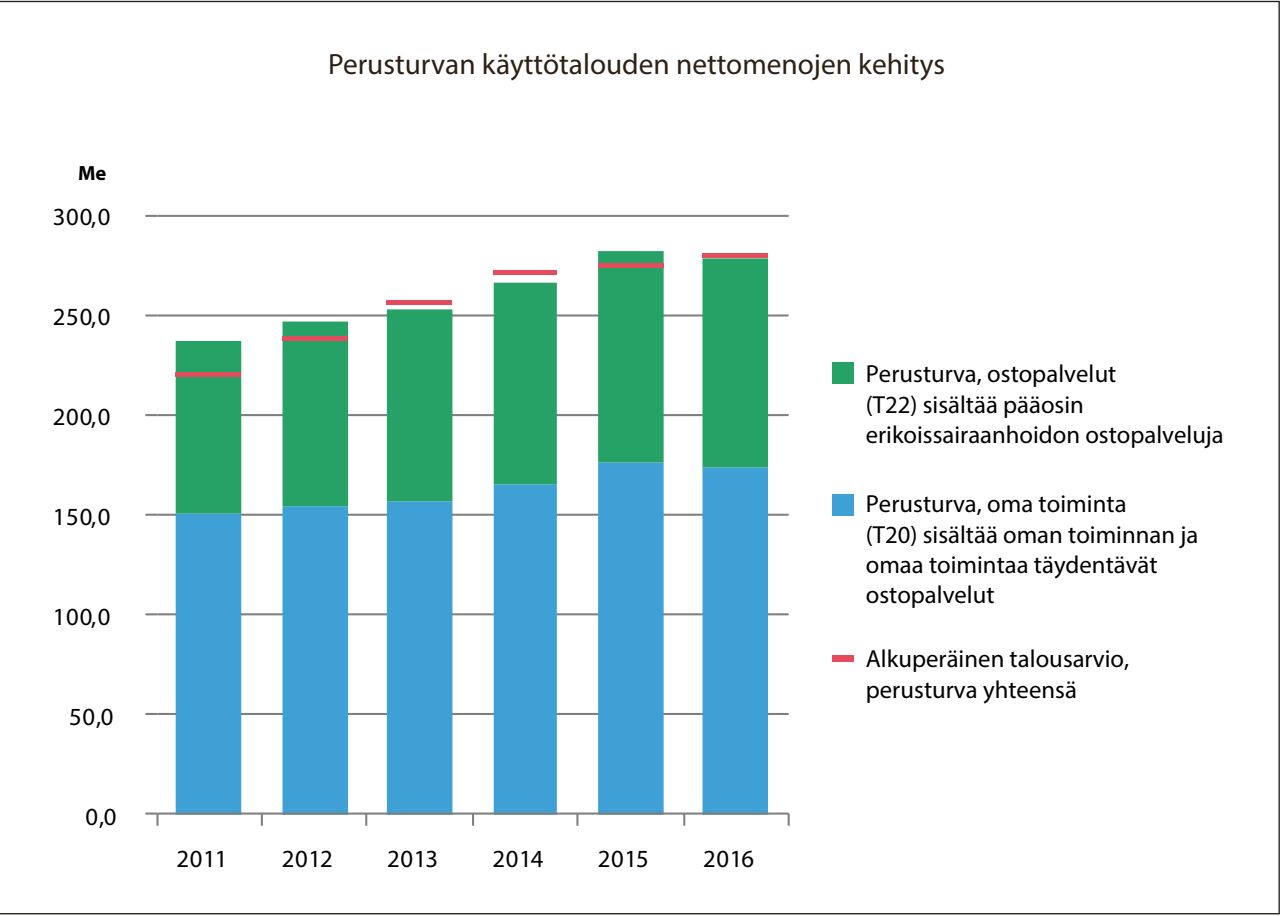
hallintokuntakohtaisia rajoituksia, joilla lomautusten ulkopuolelle rajattiin tiettyjä henkilöstöryhmiä. Näistä rajoituksista huolimatta aluehallintovirasto (AVI) lähetti selvityspyyntö- ja kuulemiskirjeen 29.8.2016 koskien useita perusturvan toimintojen järjestämisen turvaamista, muun muassa lasten- ja äitiysneuvolatoimintaa. Kaupunginvaltuustolle on 27.2.2017 toimitettu pyydetty selvitys lomautusten vaikutuksista. Selvityksen mukaan lomautusten ja talkoovapaiden säästö henkilöstömenoihin oli yhteensä 4,7 miljoonaa euroa. Annettu selvitys ei täysin tyydyttänyt valtuustoa, vaan pyydettiin lisäselvityksiä seuraavista asioista:

- lomautusten vaikutukset työllistämiseen ajalle elo-joulukuu 2016
- maineanalyysi lomautuksista
- työhyvinvointikysely henkilöstölle lomautusten vaikutuksista
- tuliko aluehallintovirastolta sanktioita
- vastaukset kysymyksiin tämän valtuustokauden aikana

Tilinpäätösajankohtana kaupungin lainamäärä oli 225,1 miljoonaa euroa eli 2 648 euroa/asukas, kun se 31.12.2015 oli 2 824 euroa/asukas. Tilastokeskuksen laatiman Kuntien ja kuntayhtymien talous neljännesvuosittain -raportin mukaan koko maan arvioitu keskiarvo vuonna 2016 oli 2 938 euroa/asukas. Vuoden 2016 lopussa kunnan antamia vastuusitoumuksia tytäryhteisöjen ja muiden velasta oli yhteensä 111,4 miljoonaa euroa, mikä oli 2,9 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2015 (vuoden 2015 lopussa 114,3 miljoonaa euroa). Näistä samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annettuja sitoumuksia

oli 89,3 miljoonaa euroa eli 80,2 prosenttia. Edellä mainitun lisäksi kaupunginvaltuusto on päättänyt myöntää Satakunnan ammattikorkeakoulu Oy:lle kaupungin omavelkaisen takauksen rakennettavan uudisrakennuksen vuokrasopimuksen vuokranmaksuvelvoitteen vakuudeksi. Omavelkainen takaus on voimassa 20 vuotta 4 kuukautta vuokrasopimuksen arvioidusta hallinnan luovutuspäivämäärästä, joka on 1.5.2017.

Budjettikuri hallintokunnissa piti hyvin. Suurimmat budjettilylykset alkuperäiseen talousarvioon verrattuna tulivat perusturvan ostopalveluissa (-2,0 miljoonaa euroa), työllisyysenhoidossa (-1,9 miljoonaa euroa) ja toimitilat-yksikössä (-2,9 miljoonaa euroa). Valtuusto hyväksyi budjettilylykset, mutta perusturvan ostopalvelujen ylitys katettiin perusturvan oman toiminnan säästöillä (+3,0 miljoonaa euroa). Perusturvan oman toiminnan säästö talousarvioon verrattuna oli suurin. Suuret säästöt olivat myös teknisellä palvelukeskuksella (+1,5 miljoonaa euroa) ja perus- ja lukiokoulutuksella (0,9 miljoonaa euroa). Perusturva yhteensä vastaa 66,0 prosenttia koko kaupungin käyttötalouden nettomenoista (64,2 prosenttia vuonna 2015, 63,9 prosenttia vuonna 2014). Osuus kasvaa joka vuosi. Yhdessä perus- ja lukiokoulutuksen sekä varhaiskasvatuksen kanssa ne vastaavat 92,2 prosenttia (89,6 prosenttia vuonna 2015) kaikista käyttötalouden menoista. Perusturvan nettomenojen kehitys 2011–2016 on kuvattu alla olevassa kuviossa.

VUODEN 2016 ALKUPERÄISEN TALOUSARVION JA TILINPÄÄTÖKSEN VERTAILU:

Suurin valtuuston hyväksymät nettomenolisäykset käyttötaloulosaan olivat:

- työllisyysenhoidon 1,9 miljoonaa euroa
- toimitilat 2,9 miljoonaa euroa.

Perusturvan ostopalveluiden ylitys 2,0 miljoonaa euroa katettiin perusturvan oman toiminnan säästöillä (+3,0 miljoonaa euroa).

Kaupungin investointiosan tulot ilman liikelaitoksia olivat 16,9 miljoonaa euroa, joista suurin (8,2 miljoonaa euroa) kirjattiin tonttien "alennusmyynnin" myötä kiinteän omaisuuden myynnistä. Lisäksi energiaosakkeiden myynnistä ja niihin kohdistuneista pääoman palautuksista kirjattiin tuloja 7,4 miljoonaa euroa. Investointimenot ilman liikelaitoksia olivat talousarviota pienemmät eli 28,2 miljoonaa euroa. Talousarviossa investointimenot olivat 31,4 miljoonaa euroa. Suurimmat investoinnit vuonna 2016 olivat pääterveysaseman saneeraus 4,7 miljoonaa euroa, koulukiinteistöjen saneeraus 4,1 miljoonaa euroa, varhaiskasvatuksen rakennukset 2,6 miljoonaa euroa. Kiinteistöjen sekalaisiin ylläpitotöihin kului 2,4 miljoonaa euroa. Liikenneväyliin investoitiin 5,7 miljoonaa euroa mukaan luettuna asutomesialueen infrastruktuurin rakentaminen. Satakunnan pelastuslaitoksen kalustohankinnat olivat 1,5 miljoonaa euroa. Nettoinvestoinnit olivat 11,3 miljoonaa euroa.

Liikelaitosten investoinnit olivat yhteensä 4,3 miljoonaa euroa. Vuonna 2015 liikelaitokset investoivat 5,3 miljoonaa euroa ja vuonna 2014 6,1 miljoonaa euroa.

Kaupunkikonsernin vuosikate oli 87,2 miljoonaa euroa (68,3 miljoonaa euroa vuonna 2015) ja tilikauden ylijäämä oli 17,8 miljoonaa euroa (-5,7 miljoonaa euroa alijäämää vuonna 2015).

Konsernin lainat vähentyivät noin 3,6 prosenttia ja olivat yhteensä 451,0 miljoonaa euroa eli 5 305 euroa/asukas (5 481 euroa/asukas 2015).

LIIKELAITOSTEN TALOUS

Porin Vesi tuloutti talousarvion mukaisesti kaupungille 2,2 miljoonaa euroa. Liikevaihto oli 21,8 miljoonaa euroa, mikä oli 0,4 miljoonaa euroa enemmän kuin talousarviossa. Tilikauden ylijäämä oli 3,8 miljoonaa euroa, mikä oli 1,9 miljoonaa euroa enemmän kuin talousarviossa. Arvioitua parempi tulos saavutettiin, koska vedenmyynti, jätevesilaskutus ja tilaustyötulot kehittyivät suotuisasti ja käyttömenot sekä poistot alittivat budjetoidun. Liikevaihto pieneni 1,5 prosenttia edellisvuodesta.

Tilikauden investoinnit olivat 4,0 miljoonaa euroa ja olivat talousarvion mukaiset. Investoinnit toteutettiin kokonaan tulorahoituksella. Huomattavin yksittäinen investointi oli runkovesijohto Isojoenranta-Vähärauma 1,3 miljoonaa euroa. Saneerauskohteita olivat Vähärauman paineenkorotusasema, Enäjärven aluesaneeraus sekä Ulasoorintien vesijohto. Laajennus- ja kehittämisinvestoinneista merkittävimpiä olivat Karjarannan asutomesialue, Kyläsaari ja Raumanjuovantie.

Liikelaitoksen henkilöstövuodet toteutuivat noin 8 prosenttia pienempinä kuin talousarviossa. Henkilöstökulut pienenevät edellisvuodesta 3,7 prosenttia, johon vaikutti myös lomautukset ja talkoovapaat syyskuun 2016.

Satakunnan työterveyspalvelut tuloutti talousarvion mukaisesti Porin kaupungille 5 prosenttia korkoa peruspääomalle eli 0,02 miljoonaa euroa. Liikevaihto oli 3,6 miljoonaa euroa, mikä oli 8,8 prosenttia edellisvuotta huonompi, ja jäi talousarviosta 0,8 miljoonaa euroa. Porin kaupunki kilpailutti henkilöstön työterveyshuollon tuottamisen sekä kaupungin järjestämisvastuulla olevien yritysten lakisääteisten työterveyspalvelujen tuottamisen vuoden 2016 aikana. Liikelaitoksen toiminta loppui 31.12.2016. Uudeksi palveluntuottajaksi valittiin Suomen Terveystalo Oy.

Porin Palveluliikelaitos tuloutti kaupungille 0,3 miljoonaa euroa korvauksena omasta pääomasta talousarvion mukaisesti. Liikevaihto oli 30,5 miljoonaa euroa. Liikevaihto jäi edellisvuodesta noin 8,0 prosenttia ja alkuperäisestä talousarviosta noin 0,6 prosenttia. Tilikauden ylijäämä oli 0,5 miljoonaa euroa, mikä oli suunnitteen 0,5 miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota parempi. Henkilöstökulut olivat 21,3 miljoonaa euroa. Ne laskivat 2,5 miljoonaa euroa edellisvuodesta ja olivat noin 71 prosenttia kaikista toimintamenoista. Toimintaa jouduttiin sopeuttamaan liikevaihdon supistumisen takia. Lomautusten vaikutus tulokseen oli noin 0,4 miljoonaa euroa. Investoinnit olivat 0,2 miljoonaa euroa, mikä vastaa talousarviota.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupunginhallituksen päättämien talouden sopeuttamistoimenpiteiden ja tonttien myyntikampanjan turvin kaupungin ylijäämä nousi yli yhdeksään miljoonaan euroon. Toistaiseksi ei voida tietää, kuinka paljon esimerkiksi palveluleikkaukset, siirtyneet lomat ja hankinnat tai henkilöstön työssäjaksamisen heikentyminen tulevat vaikuttamaan kuluvan vuoden talouteen.

SuomiAreena-tilaisuus Raatihuoneenpuistossa

4 KAUPUNKIKONSERNI

Kaupunkikonserni poikkeaa yritysmailman konsernirakenteista siten, että siihen voi kuulua yhtiöiden lisäksi kaupunkiorganisaatio hallintokuntineen ja liikelaitoksineen, yhdistyksiä, säätiöitä ja muita yhteisöjä sekä kuntayhtymiä. Porin kaupunkikonsernin vuoden 2016 konsernitiilinpäätökseen sisältyi 50 tytäryhtiötä (mukaan lukien alakonsernien tytäryhtiöt), yksi yhdistys ja viisi säätiötä. Kuntayhtymiä konsernitiilinpäätökseen on yhdistelty kolme kappaletta. Yhdistelemättä on 8 osakkuusyhteisöä. Edelliseen tilikauteen verrattuna tilinpäätökseen on sisällynyt yksi tytäryhtiö vähemmän.

Uusia tytäryhteisöjä perustettiin tilikauden 2016 aikana kolme, jotka olivat Kiinteistö Oy Domus Arctopolis, Kiinteistö Oy Porin Tiilimäki ja Kiinteistö Oy Porin Winnova. Yhtiöiden perustaminen johtui ammatillisen koulutuksen toimitilajärjestelyistä. Näihin järjestelyihin liittyen Porin kaupunki osti kokonaan omistukseensa aiemmin osakkuusyhtiönä olleen Satakunnan Koulukiinteistöt Oy:n sekä sen kaksi tytäryhtiötä, Kiinteistö Oy AMK Porin ja Kiinteistö Oy PTO Porin. Satakunnan ammattikorkeakoulu Oy:n ja Länsirannikon Koulutus Oy:n käytössä olevat rakennukset ovat tällä hetkellä Kiinteistö Oy Porin Ammattiopiston, Kiinteistö Oy Samk Porin sekä Satakunnan Koulukiinteistöt -konsernin omistuksessa. Toimitilajärjestelyiden tarkoituksena on siirtää keväällä 2017 Kiinteistö Oy Porin Winnovaan kaikki Länsirannikon Koulutus Oy:n käyttöön tulevat rakennukset ja Kiinteistö Oy Domus Arctopolikseen samassa järjestelyssä pääosin tyhjäksi jäävät rakennukset. Kiinteistö Oy Porin Tiilimäen omistukseen siirretään Satakunnan ammattikorkeakoulu Oy:ltä tyhjäksi jääviä rakennuksia Tiilimäen alueelta ammattikorkeakoulun muuttaessa uusiin tiloihin. Kiinteistö Oy Porin Tiilimäki tullaan keväällä 2017 myymään Satakunnan Sairaanhoidopiirille.

Porin kaupunki osti Prizztech Oy:ltä suoraan omistukseensa Porin Seudun Matkailu Oy Maisan, jonka nimi muutettiin vuoden 2017 alussa Visit Pori Oy:ksi. Porin Linja-autoasemakiinteistöt Oy:n osakkeiden ostamisen myötä Porin kaupungin omistusosuus yhtiöstä kasvoi 74,1 prosenttiin. Tilikauden 2016 lopussa ostettiin lisäksi Kiinteistö Oy Viikkarin Valkama kokonaan Porin kaupungin omistukseen Porin Vanhustenkoti ry:ltä.

Konserniyhtiöiden sisällä tapahtui myös paljon muutoksia. Länsirannikon Koulutus Oy perusti uuden tytäryhtiön PäteWin Oy:n ja Kiinteistö Oy Porin Satamatalot Oy fuusioitui emoyhtiöön Porin Satama Oy:öön. Porin YH-Asunnot Oy selkeytti omaa konsernirakennetta ja fuusioi emoyhtiöön kolme yhtiötä, Kiinteistö Oy Porin Risteyksen, Kiinteistö Oy Tynkäkujan ja Kiinteistö Oy Koivulan Vanhustentalon. Lisäksi YH-Asunnot Oy:n tytäryhtiöön, Kiinteistö Oy Porin Päiväkoteihin fuusioitui Pihlavan Lämpö Oy, Pormestarinluodon Lastentalo Oy ja Väinölän Palvelutalo Oy.

Tarkastuslautakunta on aiemmassa arviointikertomuksessaan 2014 esittänyt huolensa konserniyhtiöiden suuren lukumäärän vaikutuksesta tehokkaaseen konserniohjaukseen ja esittänyt, että tytäryhteisöiden lukumäärän vähentämiseksi tulee laatia suunnitelma. Lisäksi tarkastuslautakunta on esittänyt, että tytäryhteisöiden hallintoa olisi hyvä keskittää samoille päättäjille, jotta yhtenäistä koko kaupunkikonsernia koskevaa omistajapolitiittista strategiaa voidaan toteuttaa tehokkaasti koko kaupunkikonsernissa.

Tarkastuslautakunta pitää edelleen tärkeänä, että tytäryhteisöiden määrää pyritään vähentämään tehokkaan konserniohjauksen toteuttamiseksi.

Kuntalain mukaiseen konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus ja kaupunginhallituksen johtosäännön mukaisen toimivallan puitteissa kaupunginhallituksen konsernijaosto, kaupunginjohtaja ja johtosäännön määrittelemän esittelijän tehtävän vuoksi apulaiskaupunginjohtaja sekä rahoitusjohtaja 28.2.2016 asti ja 1.3.2016 alkaen varainhallintapäällikkö, joka viimeksi hyväksytyn johtosäännön mukaan vastaa omistajaohjauksen vastuualueesta.

Kaupunkikonserniin kuuluvat yhteisöt toteuttavat valtuuston asettamia tavoitteita ja noudattavat kaupunginvaltuuston määrittelemää omistajapolitiikkaa. Vuoden 2013 arviointikertomuksessa todettiin, että kaupunginvaltuuston 28.1.2008 hyväksymää omistajapolitiittista ohjelmaa ei ole päivitetty hyväksymisensä jälkeen. Kaupunginjohtaja asetti vuoden 2014 aikana päätöksellään työryhmän valmistelemaan omistajapolitiittisen ohjelman päivitystä. Työryhmä sai Porin kaupungin omistajapolitiittinen ohjelma -raporttinsa valmiiksi 31.7.2015 ja luovutti raportin toimeksiannon mukaisesti kaupunginjohtajalle. Konsernijaosto merkitsi raportin päätöksellään 2.10.2015 § 142 osaltaan tiedoksi. Kaupunginhallitus jätti työryhmän raportin käsittelyn pöydälle päätöksellään 30.11.2015 § 634. Tilinpäätöksessä 2016 todetaan, että omistajapolitiittinen ohjelma ja konserniohje tullaan päivittämään vuoden 2017 aikana uuden kuntalain mukaiseksi.

Kaupunkikonsernin toiminnan ohjausta toteutetaan omistajapolitiikan lisäksi asettamalla tytäryhteisöille talousarvion laadinnan yhteydessä vuositason toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Kaupunkikonserniin kuuluvien yhtiöiden tavoitteiden toteutumista seurataan puolivuosi- ja vuositason. Kahdeksan keskeisen tytäryhteisön osalta tavoitteiden toteutumista seurataan kuitenkin neljännesvuosittain. Kaupunginvaltuusto vahvisti tytäryhteisölle omistajan/pääomistajan strategiset tavoitteet päätöksellään 16.11.2015 § 143.

Länsirannikon Koulutus Oy saavutti pääosin tavoitteensa. Tavoitteena oli saavuttaa voitollinen toiminnan tulos riittävien investointien ja

Viikkarin Valkama

Länsipuisto

kehittämisen varmistamiseksi. Tilikauden tulos oli 1,7 miljoonaa euroa. Rahoitusleikkauksia varten suunnitellut sopeuttamistoimet on päätetty ajoittaa kolmelle vuodelle, mutta sopeuttamisen vaikutukset näkyvät jo päättyneen tilikauden ennustettua paremmassa tuloksessa. Seuraaville tilikausille ennustetaan tappiollista tulosta rajuista leikkauksista johtuen. Työelämä- ja henkilöasiakkaat kattava tieto-, ohjaus- ja neuvontapalvelu on vakiintunut käyttöön. Opetussuunnitelmat on hyväksytty työelämäjaoksissa ja johtokunnassa. Yhteistyömalli Sataedun kanssa on vakiintunut ja käytössä. Opintojen läpäisyä on tehostettu kokeilemalla joustavia opintopolkuja. Tutkintorajat ylittävät opintopolut eivät vielä ole mahdollisia kaikille opiskelijoille. Toimintaa on tehostettu ottamalla käyttöön uudet työkalut, jotka mahdollistavat pilviperusteisen toiminnan. Opiskelijoilla on mahdollisuus hyödyntää omia älypuhelimiaan. Tietovaraston kehitystyö on edennyt hyvin. Länsirannikon Koulutus Oy perusti kesällä 2016 tytäryhtiön PäteWin Oy:n, johon siirrettiin vaativia hitsausliitoksia valvovan päteväntilaintoksen toiminta. Yhtiön hallitus on tammikuussa 2017 päättänyt käynnistää Porin Tiedepuisto-kampuksen suunnittelutyöt. Länsirannikon Koulutus Oy:n taloudelliset riskit ovat aikaisempiin vuosiin verrattuna kasvamassa, koska ammatillisen koulutuksen rahoitusmallia ollaan muuttamassa aikaisempaa vaikeammin ennakoitavaan suuntaan. Toiminnalliset riskit ovat toimialalle tyypillisiä terveys- ja turvallisuusriskejä. Yhtiöllä on käytössään riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimintamalli. Lisäksi yhtiöllä on turvallisuuspäällikkö, joka vastaa sisäisen turvallisuuden kokonaissuunnittelusta. Yhtiölle myönnettiin keväällä 2016 laatujärjestelmäsertifiointi ISO 9001 -sertifikaatin mukaisesti.

Pori Energia Oy -konserni saavutti asetetut tavoitteet pääosin. Konsernin liikevaihto oli 148,3 miljoonaa euroa budjetoidun liikevaihdon ollessa 148,8 miljoonaa euroa. Tulos oli 6,7 miljoonaa euroa budjetoidun tuloksen ollessa 4,3 miljoonaa euroa. Sijoitetun pääoman tuotto oli 6,0 prosenttia tavoitteen ollessa vähintään 5,5 prosenttia. Liikevoitto oli 9,9 prosenttia tavoitteen ollessa vähintään 8 prosenttia. Toiminnalliset tavoitteet toteutuivat hiilidioksidivapaan tuotannon osalta. Yhtiöllä on tavoitteena hiilidioksidivapaan tuotannon kasvu vuoteen 2020 mennessä 42 prosentin suuruiseksi. Vuonna 2016 toteutuma oli 57,2 prosenttia. Asiakkaiden keskeytyskustannukset olivat 0,8 miljoonaa euroa. Tavoitteena ollut energiamarkkinaviraston valvontamallin mukainen enimmäismäärä olisi ollut 1,7 miljoonaa euroa. Työtapaturmia sattui 4 kappaletta tavoitteen ollessa 0 kappaletta. Pori Energia Oy:n sähkön myynti oli 1 525 GWh ollen edellisvuoden tasolla. Sähkönmyyntiasiakkaiden määrä väheni noin 1 800 asiakkaalla. Kaukolämmön myynti oli 665,6 GWh, jossa oli kasvua 11,3 prosenttia edellisvuoteen verrattuna johtuen säästä sekä uusista asiakkaisista. Kristiinankaupungin biolämpökeskus valmistui vuoden alussa ja Kupariteollisuuspuiston huippulämpökeskuksen polttimet uusittiin. Kaukojäähdytys otettiin käyttöön ensimmäisessä asuinkerrostalossa Karhukorttelissa ja sen käyttö kasvoi myös Satakunnan keskussairaalan alueella. Sähkönsiirron kokonaismäärä tytäryhtiön verkossa oli 1 156 GWh, joka oli 6,3 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna johtuen uusista asiakkaista sekä edellisvuotta kylmemmistä talvikuukausista. Pori Energia Sähköverkot Oy:n merkittävimmät investoinnit vuoden

aikana olivat Kaanaan sähköasema, Syväsataman sähköaseman uudistaminen sekä ilmajohtoverkon uusiminen säävarmaksiksi kaapeliverkosi. Sähköstä 67,3 prosenttia ostettiin sähköpörssistä ja 32,7 prosenttia tuotettiin omilla tuotantolaitoksilla ja tuotanto-osuuksilla. Yhtiön merkittävimmät riskit on arvioitu vakuutusten kattavuuden ja työturvallisuuden kannalta vakiintuneen käytännön mukaisesti. Yhtiön vuosittain tarkistettava riskipolitiikka määrittää suojauskäytännöt sähkökaupan riskienhallinnassa ja päästöoikeuskaupassa. Yhtiö toimii aktiivisesti myös Energiategollisuus ry:n edunvalvontatyössä. Yhtiön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perustana on laatu-, ympäristö-, työterveys- sekä turvallisuusstandardien vaatimukset täyttävä toimintajärjestelmä. Yhtiöllä on laadittuna Pori Energia -konsernin riskienhallintapolitiikka, joka sisältää riskienhallinnan periaatteet ja ohjeistuksen.

Porin Linjat Oy saavutti tavoitteensa osittain. Tilikauden tavoitteeksi asetettu liikevaihto 6,74 miljoonaa euroa lähes saavutettiin. Toteutunut liikevaihto oli 6,72 miljoonaa euroa. Tilikauden tulos oli tavoitteen mukainen 0,13 miljoonaa euroa. Matkustajamäärien kasvussa ei päästy tavoitteeseen. Tavoitteena oli liikennöintisopimusten toteutuminen 1.7.2016 alkaen. Sopimus koko liikenteestä on allekirjoitettu. Tavoitteena oli lisäksi työhyvinvoinnin myönteisen kehityksen jatkuminen. Työhyvinvoinnin mittarina on käytetty sairauspoissaoloja. Tavoitteeksi asetettu alle 4 prosentin taso ei toteutunut. Vakuutettavat kohteet on vakuutettu tavalla, jolla riskitoteutuksia pyritään hallitsemaan. Kunnallinen tuki vaikuttaa merkittävästi lippujen hintoihin, jolloin mahdolliset tuen supistukset vaikuttavat muun muassa yhtiön palvelutasoon ja taloudelliseen tulokseen. Joukkoliikenteen tuen maksuperuste muuttui vuonna 2016 taksa-alennuksista käyttöoikeussopimuksiin. Korkokannan nousu vaikuttaisi kielteisesti yhtiön tulostasoon. Toiminnallisista riskeistä pahimpia ovat vakava liikenne- tai ympäristöönnettomuus.

Porin Satama Oy:n tavoitteet eivät toteutuneet. Yhtiön liikevaihto oli 9,8 miljoonaa euroa budjetoidun liikevaihdon ollessa 10,5 miljoonaa euroa. Tulos oli -0,8 miljoonaa euroa budjetoidun tuloksen ollessa 0,2 miljoonaa euroa. Satamatoiminnan kannattavuuden parantaminen -tavoitteen mittariksi asetetut liikevoitto ja sijoitetun pääoman tuotto eivät toteutuneet. Tavoitteena oli myös hiililiikenteen volyymin laskun kompensointi. Sataman kokonaisvolyymi edelliseen tilikauteen verrattuna putosi 4,9 prosenttia. Yleinen taloudellinen tilanne oli koko tilikauden ajan heikko. Tavoitteena oli, että myyntiin ja markkinointiin panostetaan erityisesti strategiassa valituissa liiketoiminta-alueissa. Tavoitteen mittarina olivat tonnit ja kuutiot. Kasvu edelliseen vuoteen verrattuna ei toteutunut. Tavoitteena olivat myös sataman toiminnan ja laadun turvaaminen pitkäjänteisellä henkilöstöstrategialla ja myynnin vahvistaminen. Asiakas- ja henkilöstötyytyväisyyskyselyt on tehty, mutta tulokset eivät olleet tavoitteiden mukaiset. Operatiivisen toiminnan ja taloudellisuuden tehostamisen mittareina olleet liikevoitto 1,7 miljoonaa euroa, sijoitetun pääoman tuotto 1,9 prosenttia sekä talousarvion mukainen tuloutus kaupungille eivät toteutuneet. Kaluston arvonnäilyksen seurauksena tilinpäätökseen tehtiin 2,1 miljoonan euron lisäpoistot, mikä merkittävästi heikensi tilikauden tulosta. Porin

Satama Oy:n tytäryhtiö Kiinteistö Oy Porin Satamatalot Oy fuusioitui emoyhtiöön huhtikuussa 2016. Yhtiön merkittävimmät riskit ovat yleisestä taloudellisesta tilanteesta johtuvia. Lisäksi vanhentunut infra aiheuttaa toiminnalle riskejä sekä huomattavan investointitarpeen tulevaisuudessa.

Porin Toimitilat Oy:n tavoitteet toteutuivat osittain. Tilikauden liikevaihto oli 3,6 miljoonaa euroa budjetoidun liikevaihdon ollessa 3,4 miljoonaa euroa. Tilikauden tulos oli -0,2 miljoonaa euroa tavoitteen ollessa 0-tulos. Tulosta heikensi budjetoitua suuremmat kiinteistökorjaukset sekä luottotappioiksi kirjatut vuokrasaatavat. Pitkäaikaisten lainojen sopimustekniset asiat eivät mahdollistaneet ajateltuja lainojen hoitamisen ja yksinkertaistamisen toimenpiteitä. Yhtiön sopimusten päivittäminen on tapahtunut tarkeysjärjestyksessä ja resurssien puitteissa. Tavoitteena oli myös johdonmukainen siirtyminen ennakoivaan ja vastuulliseen kiinteistönhoitoon. Uudet prosessit ovat valmiina ja ne otetaan käyttöön vuoden 2017 aikana. Luotettavuuteen tähtäävät ja omistamista tukevat prosessit otetaan käyttöön vuonna 2017. Yhtiön toimintaan liittyy toimialalle tyypillinen toimialariski. Yhtiön organisaatio on yhden henkilön varassa. Yhtiöllä on laadittuna kuvaus riskienhallinnasta.

Porin YH-Asunnot Oy:n tavoitteet toteutuivat osittain. Asuntojen käyttöaste oli 90,9 prosenttia tavoitteen ollessa yli 95 prosenttia. Asukkaiden vaihtuvuus niin sanottujen tavallisten vuokra-asuntojen osalta oli 22,1 prosenttia tavoitteen ollessa alle 25 prosenttia. Maksuvalmius oli 3,0 tavoitteen ollessa yli 2. Lainakanta laski 4,5 prosenttia tavoitteen ollessa lainakannan pieneneminen yli 2,5 prosenttia. Tavoitteena oli lisäksi ylläpitää nykyinen asuntokanta kilpailukyisenä ja laadukkaana. Korjauskulut lisättyinä aktivoinneilla suhteutettuna vuokratuottoihin oli 23,6 prosenttia tavoitteen ollessa vähintään 20 prosenttia. Vaparaahoitteisten asuntojen lisäys viiden vuoden aikana on ollut keskimäärin 5,8 asuntoa tavoitteen ollessa keskimäärin 15 kappaletta vuodessa keskusta-alueella. Konsernin erityisasumiseen tarkoitettujen asuntopaikkojen omistus Porin alueella oli 36 prosenttia tavoitteen ollessa pysyvästi yli 50 prosenttia. Liikevaihto oli 14,8 miljoonaa euroa, mikä jäi budjetoidusta liikevaihdesta 0,5 miljoonaa euroa. Tilikauden tulos oli 0,3 miljoonaa euroa, mikä oli budjetoitua huomattavasti suurempi. Yksittäisenä merkittävänä eränä Kiinteistö Oy Koivulan Vanhustentalon kiinteistön myynti aiheutti 0,9 miljoonan euron myyntitappion. Lainoja yhtiö lyhensi 4,0 miljoonaa euroa, mikä oli 0,4 miljoonaa euroa budjetoitua enemmän. Porin YH-Asunnot Oy selkeytti omaa konsernirakennetta ja fuusioi emoyhtiöön kolme yhtiötä, Kiinteistö Oy Porin Risteyksen, Kiinteistö Oy Tynkäkujan ja Kiinteistö Oy Koivulan Vanhustentalon. Lisäksi Porin YH-Asunnot Oy:n tytäryhtiö, Kiinteistö Oy Porin Päiväkoteihin fuusioitui Pihlavan Lämpö Oy, Pormestarinluodon Lastentalo Oy ja Väinölä Palvelutalo Oy. Näiden järjestelyiden lisäksi Porin YH-Asunnot myi osakkeita ja kiinteistöjä. Riskejä yhtiön toiminnalle aiheuttavat asuntojen tyhjäkäyttö, luottotappioiden kasvu ja lainakorkojen muutos korkean velkaantumistasen johdosta. Yhtiöllä on sisäinen riskienhallintaohjelma, joka kattaa toiminnalliset ja taloudelliset riskit.

Prizztech Oy -konsernin tavoitteet on saavutettu osittain. Yhtiön tulos oli -0,068 miljoonaa euroa tavoitteen ollessa yhteenlasketun tuloksen osalta vähintään 0-tasolla. Yhtiön tavoitteena oli yritysten toimintaedellytysten kehittäminen ja uusien yritysten sekä investointien perustanta ja houkuttelu. Tavoitteena oli myös markkinoida aluetta vetovoimaisena yritysten toimintaympäristönä. Päättyneen tilikauden aikana alueelle saatiin merkittäviä investointeja, kuten LNG-termiinali sekä merituulipuisto. Alueelle perustetuista uusista yrityksistä puolet perustettiin Prizztech Oy:n neuvontapalveluiden kautta. Yrittäjyyttä ja yritysten toimintaa edistävien palveluiden volyymi ja taso ovat valtakunnallisesti arvioiden kilpailukykyisellä tasolla. Saatu asiakaspalaute on myös ollut hyvää. Prizztech Oy:n liikevaihto oli 3,8 miljoonaa euroa, joka oli pudotusta edelliseen tilikauteen verrattuna 0,5 miljoonaa euroa. Talouden tasapainottaminen on vaatinut kustannusten karsimisen lisäksi henkilöstön lomautuksia ja irtisanomisia. Yhtiön talouteen sisältyy jatkuvasti epävarmuustekijöitä suoritetuista toimenpiteistä huolimatta. Porin kaupunki on tehnyt elinkeinopalveluiden ostosopimuksen vuoteen 2018 asti, mikä auttaa talouden suunnittelussa. Maaliskuussa 2016 Prizztech Oy myi kokonaan omistamansa Porin Seudun Matkailu Oy Maisan osakkeet Porin kaupungille. Prizztech Oy:n merkittävimmät haasteet aiheutuvat rahoituksen hankkimisesta. Kuntatalouden haasteet ovat edelleen vaikuttaneet palvelujen kehittämiseen. Kokonaisuutena yhtiön toimintaan vaikuttaa olennaisesti omistaja-asiakkailta tuleva rahoitus. Myös yleinen taloudellinen tilanne vaikuttaa yritysten mahdollisuuksiin osallistua kehittämishankkeiden rahoitukseen. Yhtiön taloudellinen tilanne edellyttää kustannustehokkuuden jatkuvaa parantamista.

Satakunnan ammattikorkeakoulu Oy:n tavoitteet on saavutettu osittain. Vuonna 2013 hyväksytyn strategian mukaiset toimenpiteohjelmat on hankkeistettu ja hankkeet ovat käynnissä. Uusi strategia vuosille 2016–2022 on hyväksytty yhtiön hallituksessa sekä toimitettu opetus- ja kulttuuriministeriölle. Toimenpideohjelma on laadittu ja sen toimeenpano on aloitettu. Uuden rahoitusmallin mukainen Satakunnan ammattikorkeakoulun laskennallinen rahoitusosuus valittujen mittarien perusteella vuoteen 2014 verrattuna oli nouseva. Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan eli TKI-toiminnan hankevolyymi oli vuonna 2016 2,0 miljoonaa euroa, kun se vuonna 2015 oli yhteensä 2,8 miljoonaa euroa. Tavoitteena ollut 0-tasosta tulosta ei saavutettu ja tulokseksi muodostui -0,17 miljoonaa euroa johtuen tilinpäätökseen kirjatusta arvopapereiden arvonalentumisista. Tiukkaa kulkuria sekä henkilöstösuunnittelua on jatkettu aikaisempien vuosien tapaan. Yhtiö on sitoutunut pitkäaikaisiin vuokrasopimuksiin, mikä aiheuttaa riskejä mahdollisissa rahoituksen ja toiminnan muutostilanteissa. Yhtiön kannalta valtiolta tulevaan perusrahoitukseen liittyy riskejä, koska rahoituksen muutokset tapahtuvat nopeammin kuin mitä itse toimintaan voidaan vaikuttaa. Yhtiön maksuvalmius ja vakavaraisuus ovat toistaiseksi erittäin hyvällä tasolla. Yhtiö on luonut vakuutusohjelman, jolla vakuutuksiin katettavat riskit ovat hallinnassa. Toimintaa ohjaa ISO 9001:2008 laatujärjestelmä, joka sisältää kattavasti yhtiön toimintaa ohjaavia menettelyohjeita. Satakunnan ammattikorkeakoulun toimintaa on selostettu tarkemmin arviointikertomuksen 5.3 luvussa.

Satakunnan pelastuslaitos

5 MUUT HAVAINNOT KAUPUNGIN HALLINNOSTA

5.1 TOIMINNANOHJAUKSEN HYÖDYNTÄMINEN

Koko julkisen hallinnon tuottavuuskehitys on 2000-luvulla ollut negatiivinen. Vuonna 2009 Vanhasen hallituksen politiikkariihessä edellytettiin, että julkisen sektorin tuottavuutta edistetään tietotekniikkaa hyödyntäen nykyistä paremmin sekä muutoinkin tietoyhteiskuntapolitiikkaa järkevöittäen. Nykyisen hallituksen yhtenä kärkihankkeena on se, että julkiset palvelut rakennetaan käyttäjälähtöisiksi ja ensisijaisesti digitaalisiksi toimintatapoja uudistamalla. Digitalisaatio on hallituksen strategian läpileikkaava teema. Julkinen sektori sitoutetaan automatisoimaan ja digitalisoimaan toimintatapansa.

Valtiovarainministeriön selvityksen mukaan kuntien digitalisaation ja digikokeilujen säästö- ja tuottavuus selvityksen mukaan kuntapalveluiden digitalisoinnissa on merkittävä säästöpotentiaali. Myös Helsingin seudun viiden kunnan laajuisen metropolikaupunkiselvityksen mukaan saavutettiin ICT:n tehostamisessa säästöjä. Selvityksen mukaan saatiin säästöjä, kun palvelutuotannon prosesseja tehostetaan, käytetään resursseja joustavasti, kehitetään infrastruktuuria, keskitetään hankintoja sekä hyödynnetään uutta teknologiaa.

Kansallisten tutkimusten mukaan julkisessa hallinnossa on vahva tahtotila tällä hetkellä uudistaa palvelut käyttäjälähtöisiksi ja ensisijaisesti digitaalisiksi toimintatapoja uudistamalla. Yhteiskunnan rooli on muuttunut yhä enemmän palveluja korostavaksi. Kansalaiset ja viranomaiset näkevät valtion ja kunnat yhä enemmän palvelutarjoajan roolissa.

On todettu, että digitaalisia asiakaslähtöisiä palveluja ei voi rakentaa yksi prosessi kerrallaan, vaan palveluketjun tulee ylittää virasto- ja hallinnonalarajat. Yhä enemmän palvelun toteuttajana on myös yksityisen sektorin toimija.

Julkisen hallinnon uudistusten yhteydessä ei voida sivuuttaa lainsäädäntöä. Laissa on säädetty myös tietohallinnolle joitakin viranomaistehtäviä. Julkisen sektorin tietohallinnon toteuttamista ohjaa yleisesti laki julkisen hallinnon tietohallinnon ohjauksesta (10.6.2011/634). Tietohallintoa ohjaa myös muu lainsäädäntö. Lain tarkoituksena oli tehostaa julkisen hallinnon toimintaa sekä parantaa julkisia palveluja ja niiden saatavuutta säätämällä tietohallinnon ohjauksesta sekä tietojärjestelmien yhteentöimivuuden edistämisestä ja varmistamisesta. Lainsäädännön lisäksi tietohallintoa ohjaa kuntien omat strategiat ja tavoitteet. Lainsäädännössä tietohallinnolle kuuluvia tehtäviä ovat muun muassa kokonaisarkkitehtuurin suunnittelu- ja kuvaamisvelvollisuus, hyvän tiedonhallintatavan toteuttamiseen liittyvät tehtävät, kunnan lakisääteisten tehtävien hoidossa syntyvät henkilökisterit sekä esimerkiksi sähköisten asiointipalvelujen järjestäminen ja saatavuuden turvaaminen.

Tällä hetkellä ollaan uusimassa tietohallintalainsäädäntöä. Valmistelua tehdään valtiovarainministeriön toimesta työpajojen kautta. Noihin työpajoihin on pyydetty kuntien edustajia mukaan osallistumaan. Kuntaliiton erityisasiantuntija on todennut, että tiedonhallintalaki tulee sisältämään itseensä niin tietohallintolain kuin arkistolainkin. Hallituksella oli alkuperäinen tavoite antaa uudet säädösmuutokset eduskunnalle maaliskuussa 2017, mutta aikataulu ei ole toteutunut. Uudella lailla oli tarkoitus vahvistaa yhtenäistä tiedon hallintaa, tietovarantojen hyödyntämistä ja vahvistaa kansalaisen oikeuksien toimintamallia ja mahdollistaa julkisten palvelujen digitalisointia. Uudistuksen yhteydessä on mainittu myös siitä, että julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuurista luovuttaisiin. Suomen Kuntaliiton mukaan tiedonhallintalaki lähtee liikkeelle yhteentöimivuudesta, niin palveluiden kuin tietojärjestelmienkin kannalta ja velvoitteesta niiden kuvaamiseksi. Kokonaisarkkitehtuuri menettelmänä kuvaisi ja toteuttaisi näitä asioita. Mikäli valmisteilla olevaan tiedonhallintalakiin ei tulisi mainintaa kokonaisarkkitehtuurista, niin lakia ei pidä tulkita siten, että kokonaisarkkitehtuurista kehittämisen välineenä luovuttaisiin.

Arviointityön yhteydessä havaittiin, että vanhaa tietohallintostrategiaa ei ole päivitetty, mutta luonnos uudesta strategiasta on tehty. Koko Porin kaupungin kattavaa kokonaisarkkitehtuuria ei ole saatu valmiiksi. Tällä hetkellä Porin kaupungin kokonaisarkkitehtuuri ajattelun tilalle on tullut menetelmä, jossa edetään yksi hanke kerrallaan. Yhteentöimivuuden varmistaminen on eri ikäisten tietojärjestelmien ja eri tietojärjestelmätoimittajien kesken nykyoloissa vaikeata ja kallista.

Satakunnan pelastuslaitos

Aidon rajapinta-avoimuuden puuttuminen on suuri ongelma. Myös palveluiden digitalisointipaine lisää koko ajan kehittämistarpeita.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että Porin kaupunki ottaa käyttöön kaupunkistrategiaa täydentävän tietohallintostrategian. Tarkastuslautakunta tähdentää, että strategian laatimisen yhteydessä kuvattaisiin myös koko kaupungin kattava kokonaisarkkitehtuuri.

Edellisen kaupunkistrategian aikana Porin kaupungin tietohallinnossa tehtiin toiminnan tehostamiseksi uudelleen organisointi vuonna 2015. Kaupunginhallituksen päätöksellä (20.10.2014 § 6) tietohallinto-yksikkö päätettiin jakaa strategiseen tietohallintoon ja it-palveluihin. Tietohallinnon uusjaon tavoitteena oli selkeyttää tietohallinnon sisäistä tehtävänjakoa. Lisäksi tietohallinnon tavoitteena oli se, että hallintokunnan näkevät jatkossa tietohallinnon strategisena kumppanina, joka tukee hallintokuntien toimintaa teknologian avulla. Muutoksella on tarkoitus myös lisätä hallintokuntien luottamusta. Lisäksi tavoitteena on viestiä avoimemmin tietohallintopalveluiden tuottamia palveluiden kustannuksia.

Tietohallintouudistuksen lisäksi kaupunki päätti ulkoistaa talous- ja palkkahallinnon yhtiölle. Vuodesta 2006 lähtien talous- ja palkkahallinnon tehtäviä on tuottanut Länsi-Suomen Taloustuki Oy, jonka toiminimi muutettiin vuonna 2009 Taloustuki Kuntapalvelut Oy:ksi. Vuonna 2010 aloitettiin Porin talous- ja palkkahallinnon tietojärjestelmän uudistustyö. Kaupunginhallitus päätti tuolloin (20.12.2010) lähteä mukaan KuntaPro Oy:n vertikaalihankeeseen määrittely- ja soveltamisvaiheeseen. Ennen uuden taloushallinnon toiminnanohjausjärjestelmän käyttöön ottamista Taloustuki Kuntapalvelut Oy fuusioitui vuonna 2012 Seutukeskus Oy Hämeen kanssa KuntaPro Oy:öön. Porin kaupunki on KuntaPro Oy:n suurin osakas ja Hämeenlinnan kaupunki on toiseksi suurin. KuntaPro Oy on tällä hetkellä Porin kaupungin osakkuusyhteisö. Ennen fuusiota Taloustuki Kuntapalvelut Oy oli Porin kaupungin tytäryhteisö.

Fuusioitumisen jälkeen vuoden 2013 alusta Porin kaupungissa otettiin käyttöön Kuntax-toiminnanohjausjärjestelmä. Kuntax (Microsoft Dynamics AX) sisältää kirjanpidon, laskutuksen reskontrat, käyttöomaisuuden, konsernilaskennan, raportoinnin sekä palkat. Tällä hetkellä ollaan Porissa siirretty taloushallinnon osalta KuntaPro Oy:n pilviratkaisun käyttämiseen. Kaupunginhallitus päätti vuonna 2015, että nykyiset

järjestelmät siirtyvät KuntaPro Oy:n alihankkijan konesaliin Kuopioon, josta järjestelmiä tarjotaan käyttäjille internetin välityksellä niin sanotun KuntaPro Oy:n pilviratkaisun avulla. Internetpohjaisten pilvipalvelujen käytön etuna on skaalautuvuus. Tilasta maksetaan käytön mukaan.

Porin kaupungin ja KuntaPro Oy:n välinen sopimus on voimassa 31.12.2019 saakka. Sopimuksen palveluhinnoittelumallin katsotaan ohjaavan järkevämpiin ja taloudellisesti kannattavampiin toimintamalleihin. Kaupungin toimintatapoja uudistamalla kustannusten kasvua saadaan hillittyä. Kaupunginhallituksen valmistelumateriaalissa (30.3.2015 § 159) on selvitetty KuntaPro Oy:n pilviratkaisun käyttöönoton hyötyjä talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmien osalta. Toteamuksena oli, että pilviratkaisun käyttöönoton tavoitteena ovat kustannustehokkuus ja yhtenäisemmät järjestelmät.

Vuoden 2015 alusta myös perusturvan yhteistoiminta-alueen tuottamisvastuu siirtyi Medbit Oy:lle. Samalla Medbit Oy:n ja Porin kaupungin välisen liikkeenluovutuksen yhteydessä Porin kaupungin vakinaisessa palvelussuhteessa työskenteleviä sosiaali- ja terveydenhuollon tietohallintohenkilöstöä siirtyi Medbit Oy:öön. Kaupunginhallituksen ratkaisun mukaan (20.10.2014 § 524) Porin perusturva tarvitsee kumppanin, joka pystyy pitkäjänteisesti toimimaan perusturvan yhteistyökumppanina. Medbit Oy pystyisi käyttöönottaamaan uutta teknologiaa sekä takaamaan nykyisten tietoteknisten palveluiden saatavuuden ja varmatoimisuuden. Lisäksi pöytäkirjassa todettiin, että Porin kaupungin tietohallinnon resurssit eivät näiden haasteiden edessä riittäisi. Kun resurssit yhdistetään Medbit Oy:n kanssa, niin voitaisiin turvata palveluiden ja järjestelmien toimivuus ja kehitys tulevaisuudessa. Medbit Oy:n suurin osakas on Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri, toiseksi suurin osakas on Satakunnan sairaanhoitopiiri ja Porin kaupunki on kolmanneksi suurin. Perusturvan merkittävin toiminnaohjausjärjestelmä niin ansiotyön kuin taloudenkin näkökulmasta on Tieto Oyj:n tuottama sosiaali- ja terveydenhuollon tieto- ja toiminnaohjausjärjestelmä Effica. Effica-tietojärjestelmä on yhteydessä myös muihin kaupungin järjestelmiin.

Arviointityön aikana tekemämme selvityksen mukaan Effican aineisto ei siirry suoraan Kuntaxiin. Kuntaxiin siirrettävä aineisto kerätään ensin Effica järjestelmässä yhteen, jonka jälkeen se siirretään kaupungin palvelimelle. Kaupungin palvelimelta aineisto siirretään erillisellä KuntaPro Oy:n siirto-ohjelmalla Kuntaxiin. Lisäksi arviointityön

yhteydessä meille on selvitetty, että KuntaPro Oy:n raportteja joudutaan vielä liiaksi jatkojalostamaan. On todettu myös, että laki estää Effican kehittämistyön.

Arviointityön yhteydessä saadun selvityksen mukaan Medbit Oy tuottaa Porin perusturvalle sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmät ja ICT-palvelut. Tietohallinto tuottaa perusturvalle edelleen tietyt viestinnän järjestelmät (pori.fi-sähköpostiosoitteiden välitys, julkaisujärjestelmä, ja sähköinen asiointi) sekä KuntaPro Oy:n kautta hankitut talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmät. Tietohallinto toimii näiden järjestelmien ja tuotannon jakelun osalta tiiviissä yhteistyössä Medbit Oy:n kanssa. Lisäksi tietohallinto antaa perusturvalle tarvittaessa tukea ja osaamista tietohallinnon haasteiden ratkaisemiseksi.

Kuntaxin ja Effican lisäksi teknisellä palvelukeskuksella eli TPK:lla on käytössä toiminnaohjausjärjestelmä Haahtela, jolla ei ole arviointihavaintojen mukaan yhteyttä Kuntaxiin. TPK on tällä hetkellä hankkimassa uutta toiminnaohjausjärjestelmää. Syynä on se, että TPK:n investointien seurannassa vuonna 2015 on ollut vakavia puutteita. KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy teki erillisen helmikuussa 2016 päivätyn tarkastusraportin. Tarkastusraportissa käsiteltiin TPK:n investointimäärärahajen ylitystä. Investointien seurannassa ja niiden talouden toteutamaraportoinnissa oli vuoden 2015 aikana TPK:lla ollut sisäisiä vakavia puutteita. Muun muassa investointien seurannan parantamiseksi TPK tarvitsee toimivan toiminnaohjausjärjestelmän.

Arviointityön yhteydessä esille on tullut, että TPK:lle sopivan toiminnaohjausjärjestelmän selvittämiseksi on perustettu työryhmä. Työryhmän tavoitteena on tehdä esitys TPK:n toiminnaohjausjärjestelmästä kaupunginhallitukselle kesäkuun 2017 aikana. Toiminnaohjausjärjestelmän käyttöönottotavoite on vuoden 2019 alusta.

Tarkastuslautakunta pitää välttämättömänä, että toiminnallisista ja tehokkaista toiminnaohjausjärjestelmistä päätetään koko kaupungin tasolla ja toiminnaohjausjärjestelmiin osoitetaan riittävästi resursseja. Lisäksi tarkastuslautakunta tähdentää, että koko kaupungin tasolla ICT:n kehittämiseen otetaan strategisempi ohjausote.

5.2 SATAKUNNAN PELASTUSLAITOS

Tarkastuslautakunnan yhtenä arviointikohteena oli suunnitelman mukaan Satakunnan pelastuslaitos. Satakunnan pelastuslaitoksen palveluksessa on noin 300 päätoimista henkilöä. Toimipisteitä on yhteensä 52, joista seitsemän on miehitettyä. Miehitetyt toimipisteet ovat Kanta-Pori, Rauma, Meri-Pori, Ulvila, Kankaanpää, Harjavalta ja Huittinen. Pelastusjohtaja kertoi, että Satakunnan pelastuslaitoksella on erinomainen yhdistelmä vakituista henkilöstöä ja vapaapalokuntalaisia. Vapaapalokuntia on yhteensä 49 kappaletta.

Pelastustoimi on tällä hetkellä suurten muutosten alaisena. Pelastusjohtajan laskelman mukaan ohjaushenkilöstöä työllistävät lähes 50 muutoshanketta, joista osa liittyy maakuntauudistukseen, osa pelastustoimen ICT-hankkeisiin ja osa Porin kaupungin organisaatiomuutoshankkeisiin. Lisäksi on käynnissä päällystötöiden kehittämishanke sekä useita paloasemahankkeita. Resursseja on vaatinut myös VPK-sopimusten uudistaminen.

Nykylainsäädännössä pelastustoimi on kuntien lakisääteistä yhteistoimintaa, jota hoitaa 22 alueellista pelastuslaitosta. Tulossa oleva pelastustoimen uudistus toteutetaan osana maakuntauudistusta. Pelastustoimen järjestämisestä vastaavat jatkossa 18 maakuntaa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että kaikissa 18 maakunnassa on vuoden 2019 alusta alkaen oma pelastuslaitos. Päätös ei vaikuta paloasemien määrään. Maakunnallisista pelastuslaitoksista säädetään tulevassa pelastustoimen järjestämislaissa. Sisäministeriö valmistelee uudistuksen vaatimat lainsäädäntömuutokset.

Pelastustoimen uudistuksella on yhteys sote-uudistuksen ensihoitoa koskeviin ratkaisuihin. Hallitus on linjannut, että kaikki 18 maakuntaa järjestävät ensihoidon. Näin pelastuslaitokset voivat edelleen tuottaa ensihoitopalveluja terveydenhuollolle. Tällä hetkellä pelastuslaitokset hoitavat vuosittain noin 400 000 ensihoitotehtävää.

Uudistuksessa vahvistetaan valtion ohjausta pelastustoimessa. Vahva ohjaus toteutetaan siten, että valtioneuvosto hyväksyy pelastustoimen valtakunnalliset tavoitteet, ja sisäministeriö ohjaa suoraan 18 maakunnan pelastustointia.

Sisäministeriön pelastusosasto on marraskuulla 2016 antanut suosituksen, jonka mukaan pelastuslaitosten palvelutasopäätösten voimaansaoloaika pidennettäisiin, ellei viimeisin palvelutasopäätös ole

Satakunnan ammattikorkeakoulu

selkeästi puutteellinen. Suositusten mukaan nykyiset palvelutasopäätökset pidettäisiin voimassa siihen saakka, kunnes maakunnat tekevät uudet palvelutasopäätökset. Satakunnan pelastuslaitos aikoo toimia ohjeistuksen mukaisesti.

Arviointityön yhteydessä käytiin läpi Satakunnan pelastuslaitoksen tuloksellisuuteen vaikuttavia tekijöitä. Pelastustoimessa on viime aikoina ollut käsittelyn kohteena useita säästökohteita, joista mainittakoon seuraavat ryhmät:

- Päälystötehtävissä toimivien lukumäärän vähennys luonnollisen poistuman myötä
- Päivystävä palomestari -järjestelmän keventämistä on selvitetty useampia kertoja, mutta toimiva johto ei näytä saaneen asiassa riittävää poliittisen johdon tukea. Säästöjä ei ole saatu aikaan
- Paloasemahenkilöstön työvuorosuunnittelun optimointi
- Sopimuspalokuntien kustannusleikkaukset
- Investointien leikkaukset
- Ulvilan paloaseman miehityksen lakkauttamista ei ole saatu toteutettua eikä siksi säästöjä ole saatu aikaan.

Porin kaupungin vuonna 2016 toteuttaman talouden sopeuttamishojelman myötä pelastuslaitoksella syntyi erilaisten toimenpiteiden seurauksena noin 900 000 euron verran säästöjä. Merkittävässä roolissa olivat hankintakielto sekä lomautuksista aiheutuneet palkka- ja lomapalkkasäästöt.

Luonteeltaan kertaluontoisilla sopeuttamistoimilla ei juurikaan näytä olevan vaikutusta rakenteellisiin kuluvuotoihin, vaan säästöt on lähtökohtaisesti edelleen saatava synnytettyä pelastustoimen sisäisillä toimenpiteillä.

Sopeutustoimien toteutusaikana pelastuslaitos keskittyi eri tavoin toteuttamaan sille säädetyt lakisääteiset tehtävät ja palvelutasopäätöksen mukaiset toiminnot. Mitä tulee Porin kaupungin sopeutustoimien hyväksyttävyyteen muiden osakkaiden piirissä, ei laitoksen johdon mukaan näytä siltä, että merkittäviä haittoja tässä suhteessa olisi syntynyt. Satakunnan pelastuslaitoksen viranomaispäivystysalueiden lukumäärä on koko laitoksen elinajan ollut suhteellisen merkittävä rakenteellinen kustannusongelma. Vaikka viranomaispäivystysalueiden lukumäärää noin 10 vuotta sitten vähennettiin viidestä kolmeen, on nykyinenkin rakenne tarpeettoman raskas. Operatiivinen johto katsoo selvitysten olevan tarpeellisia. Kehittämispolkuna on ollut esillä niin sanottu

painopistejajottelu, jossa päivystäviä palomestareita on maakunnan alueella eri määrä eri vuorokauden ja viikonpäivien aikana.

Arviointityön yhteydessä huomio kiinnittyi vielä kuntien, maakunnan ja valtion roolien muutokseen tulevassa maakunta- ja sote-uudistuksessa. Vastuukunnan roolina on koko alueellisen pelastuslaitoksen ajan ollut huolenpito toiminta-alueen palvelutason säilyttämisestä ja kehittämisestä sekä kustannusten kohtuullisina pitämisestä.

Maakunta- ja sote-uudistuksen yhteydessä pelastustoimen tekninen järjestämisvastuu siirtyy merkittävän askeleen kuntatason ohjauksesta valtiovallan ohjauksen suuntaan. Samalla kuntatasolla edunvalvontanäkökulma ja elinvoimasta huolehtiminen tulevat korostumaan. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota tulossa oleviin roolimuuutuksiin niin, että maakunnan ja Porin kaupungin edunvalvontaa samoin kuin elinvoimatekijöiden ylläpitoa hoidetaan suunnitelmallisesti.

5.3 SATAKUNNAN AMMATTIKORKEAKOULU

Satakunnan ammattikorkeakoulun ominaisuuksia ja laadullista suuntautumista voidaan luonnehtia siten, että Satakunnan ammattikorkeakoulu profiloituu teollisuuskorkeakouluksi painottaen uudistumista, vientiosaamista ja työvoiman toimintakykyä. Keskeisiä osaamisalueita ovat hyvinvointi ja terveys, palveluliiketoiminta, logistiikka ja merenkulku sekä teknologia.

Satakunnan ammattikorkeakoulu aloitti toiminnan yhtiömuodossa vuoden 2012 alusta. Yhtiöittämisen seurauksena organisoitintapa muuttui ylimpien toimielinten ja operatiivisen johdon osalta merkittävästi. Vaikka valtiontalouden leikkausten myötä liikevaihto väheni noin 10 miljoonaa euroa, opiskelijamäärät eivät ole vähentyneet. Lähiopetusta on jouduttu vähentämään, mutta opetuksen laatu on oppilaitoksen johdon mukaan säilynyt korkeana. Opiskelijan vastuuta omasta oppimisestaan on lisätty. Uudistuksen yhteydessä tehtiin mitava taloudellinen sopeuttamishojelma. Tämän mukaan muun muassa sairaanhoitajien nuorten koulutus keskitettiin Poriin. Raumalla on

merenkulun opetusta kolmen muun kaupungin kanssa, ja Rauman asema merenkulun kouluttajana on valtakunnallisessa tarkastelussa vahva. Satakunnan ammattikorkeakoulun yksikkö on myös Kankaanpäässä ja Huittisissa.

Satakunnan ammattikorkeakoulun yhteistyö eri suuntiin on monipuolista. Korkeakoulujen välinen yhteistyön foorumeita ovat Satakunnan ammattikorkeakoulun ja yliopistokeskuksen välinen yhteistyö sekä CoastAL-yhteistyö Turun suunnassa. Lisäksi Tampere3-hankkeen suuntaan on käynnistetty selvitysvaiheessa oleva yhteistyö.

Satakunnan ammattikorkeakoulun visiona on ollut se, että kaikki valmistuneet opiskelijat saisivat työtä. Heti Helsingin seudun verrokkioppilaitosten jälkeen Satakunnan ammattikorkeakoulu on ollut työllistäjänä neljäntenä. Työllistymisprosentti Satakunnan ammattikorkeakoululla on ollut 77,8 prosenttia.

Satakunnan ammattikorkeakoulun opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) perusrahoitus oli vuonna 2016 alimmillaan. Vuonna 2015 Satakunnan ammattikorkeakoulu sai perusrahoitusta OKM:ltä 30,4 miljoonaa euroa ja vuonna 2016 28,3 miljoonaa euroa. Vuoden 2017 taso on 29,2 miljoonaa euroa. Perusrahoitus on siis nousemassa vuodesta 2016 vuoteen 2017 ensi kertaa vuoden 2012 jälkeen.

Ulkopuolisen tutkimus-, kehitys- ja innovaatorahoituksen (TKI-rahoitus) osuus oli 2,0 miljoonaa euroa. Siinä oli hienoista laskua edellisvuoteen nähden samoin kuin perusrahoituksellakin. TKI-rahoituksen kasvattamisella olisi välillisiä positiivisia vaikutuksia elinkeinoelämään.

TKI-rahoituksen kanavoimista haittaa saajaaportaan hajanaisuus ja moninapaisuus. Asia on ollut pitkään tiedostettuna. Syksyllä 2012 kaupunginjohtaja asetti konsernijaoston aloitteesta työryhmän selvittämään ulkoisen tutkimus- ja kehittämisrahoituksen kanavoitumista Pori-konsernissa. Työryhmä sai työnsä tavoitteeksi muun muassa selvittää, miten voidaan lisätä tutkimus- ja kehittämistoimintaan liittyvän ulkoisen rahoituksen resursseja ja vaikuttavuutta, miten ulkoista tutkimus- ja kehittämisrahoitusta voidaan nykyistä tehokkaammin koordinoita kehittämällä työnjakoa eri osapuolten välillä sekä millainen olisi optimaalinen toiminta- ja ohjausmalli ulkoisen tutkimus- ja kehittämisrahoituksen kanavoimiseksi Pori-konsernin kokonaisedun mukaisesti. Työryhmä esitti kolmea vaihtoehtoa, joista jatkovalmistelun pohjaksi valittiin vaihtoehto, jossa tehdään sopimuksellisia järjestelyjä Pori-konsernin sisällä Satakunnan ammattikorkeakoulu Oy:n,

Porin yliopistokeskuksen, Prizztech Oy:n ja Länsirannikon Koulutus Oy Winnovan välille. Työryhmän työn perusteella ja osapuolten neuvottelujen pohjalta laadittiin sopimus, joka voitiin merkitä kaupunginhallituksen tiedoksi 15.7.2013.

TKI-sopimuksen jälkeen toimintaympäristössä on tapahtunut jonkin verran muutoksia. Lisäksi maakuntauudistus tuonee mukanaan muutoksia. Itse TKI-rahoituksen suunnitelmallinen ja oikein kohdennettu hankkiminen on edelleen ajankohtainen asia.

Arviointityön aikana on vahvistunut kuva, että sopimusosapuolten toiminnalliset intressit poikkeavat jossain määrin toisistaan. Kyse on toisaalta osapuolten lähtökohtaisesti erilaisesta toiminta-ajatuspohjasta ja toisaalta taktisista tarpeista ja niiden eroista.

Sopimuksen seurantaan ja toiminnallisten intressiristiriitojen ratkomiseen ei riittävällä tarmolla ole paneuduttu.

Haastattelujen osapuolten mukaan konsernijohtoon taho on se, jolta ratkaisuja odotetaan.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että TKI-rahoituksen resursien ja vaikuttavuuden lisäämiseksi, keskinäisen koordinaation parantamiseksi sekä luodun toimintamallin ylläpitämiseksi konsernihallinnon tulisi päivittää tilanne.

Kaupunkinäkömää

6 ESTEELLISYYDET

Tarkastuslautakunnan jäsenet ovat olleet esteellisiä arvioitaessa seuraavia toimintoja:

jäsen Asko Apajasalo: Kiinteistö Oy Keskusmarkku

jäsen Pentti Ruusunen: Porin YH-Asunnot Oy

Esteellisyydet on huomioitu tarkastuslautakunnan kokouksissa, eivätkä esteelliset ole osallistuneet näitä yhteisöjä koskevien asioiden käsittelyyn eivätkä päätöksentekoon.

Tarkastuslautakunta 25.4.2017

Eturivi vasemmalta oikealle: Kalevi Träskelin, Antti Linnainmaa, Seija Gröhn, Pirjo Peltoniemi. Keskirivissä vasemmalta oikealle: Petri Aho, Eino Koivusaari, Asko Apajasalo, Aila Linnanketo-Anttoora. Takarivissä vasemmalta oikealle: Mirja Harju (varajäsen), Raimo Soukki (varajäsen). Kuvasta puuttuvat: Heli Rätty, Pirjo Rantaneva, Pentti Ruusunen.

7 ALLEKIRJOITUKSET

Porissa 2. päivänä toukokuuta 2017

Kalevi Träskelin
puheenjohtaja

Petri Aho

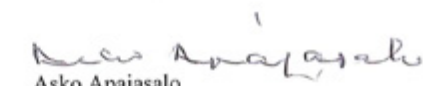

Seija Gröhn

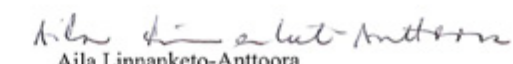

Pirjo Peltoniemi

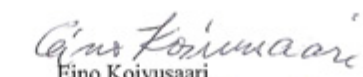

Pirjo Rantaneva

Heli Rätty

Antti Linnainmaa
varapuheenjohtaja

Asko Apajasalo

Aila Linnanketo-Anttoora

Eino Koivusaari

Pentti Ruusunen

SuomiAreena-tilaisuus Antinkatu 5:ssä

Julkaisun kuvat

Kansikuva: Satakunnan ammattikorkeakoulun uusi kampus.
Kuvaaja: Porin kaupunki, Merita Pajunen
s. 2 Tornitalo. Kuvaaja: Porin kaupunki, Elli-Mari Sulonen
s. 4 Hotelli Otava. Kuvaaja: Porin kaupunki, Merita Pajunen
s. 6 Gallen-Kallelankatu SuomiAreenan aikaan.
..... Kuvaaja: SuomiAreena
s. 8 SuomiAreena-tapahtumia Gallen-Kallelankadulla.
..... Kuvaaja: SuomiAreena

s. 12 Kaupunginsairaala, kirurgian kuntoutusosasto.
..... Kuvaaja: Porin kaupunki, Salla Rajala
s. 13 Cygnaeuksen koulu.
..... Kuvaaja: Porin kaupunki, Merita Pajunen
s. 14 SuomiAreena-tilaisuus Raatihuoneenpuistossa.
..... Kuvaaja: SuomiAreena
s. 15 Kulttuuriasiainkeskus Annankatu 6.
..... Kuvaaja: Porin kaupunki, Merita Pajunen
s. 20 SuomiAreena-tilaisuus Raatihuoneenpuistossa.
..... Kuvaaja: SuomiAreena

s. 22 Viikkarin Valkama.
..... Kuvaaja: Porin kaupunki, Elli-Mari Sulonen
s. 23 Länsipuisto. Kuvaaja: Porin kaupunki, Merita Pajunen
s. 24 Satakunnan pelastuslaitos.
..... Kuvaaja: Porin kaupunki, Merita Pajunen
s. 26–27 Satakunnan pelastuslaitos.
..... Kuvaaja: Porin kaupunki, Merita Pajunen
s. 28–29 Satakunnan ammattikorkeakoulu.
..... Kuvaaja: Porin kaupunki, Merita Pajunen

s. 30 Kaupunkinäkymää.
..... Kuvaaja: Porin kaupunki, Merita Pajunen
s. 32 Tarkastuslautakunta. Kuvaaja: Veera Korhonen
s. 34–35 SuomiAreena-tilaisuus Antinkatu 5:ssä.
..... Kuvaaja: SuomiAreena

